Секрети генерала Тішкова

2, 5 стор.

Крила України
На варті неба України!
Друкований орган Міністерства оборони України
www.krula.com.ua
№ 39 (702) 23 – 27 вересня 2013 року
НОВИНИ / КОМЕНТАРІ / ДОЗВІЛЛЯ / СПОРТ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

Перші хвилини під гвинтами

2 стор.

Міністр оборони високо оцінив підготовку майбутніх офіцерів у Львові

2 стор.

Президент України присвоїв почесне ім’я Олександра Покришкіна Севастопольській бригаді тактичної авіації

Указом Президента України №531/2013 від 26 вересня 2013 року 204-й Севастопольській бригаді тактичної авіації Повітряного командування “Південь” Повітряних Сил ЗС України присвоєне почесне ім’я Олександра Покришкіна.

Документ підписано з метою увічнення пам’яті тричі Героя Радянського Союзу маршала авіації Олександра Івановича Покришкіна та враховуючи високий професіоналізм, зразкове виконання поставлених завдань, вагомий внесок у зміцнення боєздатності Повітряних Сил ЗС України особового складу авіаційного з’єднання, яке відтепер іменуватиметься – 204-та Севастопольська бригада тактичної авіації імені Олександра Покришкіна Повітряного командування “Південь” Повітряних Сил Збройних Сил України.

Гаряча лінія
“Крила України”
(0432) 596-048

Нове покоління підкорювачів неба

Холодний осінній день 27 вересня став для колективу льотного факультету Харківського університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба та, без перебільшення можна стверджувати, і всього офіцерського корпусу авіації Повітряних Сил та армійської авіації Сухопутних військ Збройних Сил України став великим святом. У цей день в серцях присутніх на стройовому плацу університету було тепло від піднесеного настрою. Ще 6 пак! Офіцерського корпусу авіації прибуло! Він поповнився на 75 молодих соколів – офіцерів, які цього року завершили навчання у прославленій “кожедубівській” кузні льотних кадрів.

Продовження на 2 стор.

Вітаємо!

28 вересня своє 65-річчя відзначає заслужений льотчик-випробувач СРСР, Герой України, директор Державного науково-випробувального центру Збройних Сил України генерал-майор Юрій Михайлович Тішков.

За Вашими плечима – унікальний досвід служіння Батьківщині, тисячі і тисячі випробувальних польотів і небезпечних посадок "без двигунів", десятки наукових робіт. За 45 років льотної роботи Ви освоїли 47 типів літальних апаратів, за штурвалом провели близько 5000 годин. Своєю копіткою працею Ви добились значних успіхів - кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, академік Академії технологічних наук України, лауреат Державної премії України в сфері науки і техніки в 2013 році.

Ви завжди були взірцем офіцерської честі та гідності і заслужили глибоку повагу серед колективів льотчиків, випробувачів, військовослужбовців, науковців і працівників оборонно-промислового комплексу як в Україні, так і за кордоном. Глибокі знання і внутрішня культура, працелюбність, порядність і компетентність, чуйне ставлення до людей, інтелігентність, чесність і відповідальність – характерні риси Вашої особистості. А Ваше ставлення до справи і до оточуючих Вас людей є прикладом для наслідування.

Хай Ваш досвід та талант ще багато років служать Україні!

Бажаємо Вам міцного здоров'я, людського щастя, наснаги й успіхів у благородній справі служіння на користь нашої держави. Зичимо безхмарного неба, миру і злагоди, життєвого оптимізму та реалізації усіх творчих задумів! Хай повсюди Вас супроводжує удача, кількість злетів дорівнює кількості посадок, вистачає енергії для плідної науково-випробувальної діяльності та передачі життєвого досвіду в благородній справі зміцнення обороноздатності нашої держави!

З повагою

колектив Державного науково-випробувального центру Збройних Сил України, м.Феодосія.

НА КОНТРОЛІ МІНІСТРА ОБОРОНИ

Павло Лебедєв високо оцінив підготовку майбутніх офіцерів у Львові

У рамках робочого візиту до Львівського гарнізону Міністр оборони України Павло Лебедєв відвідав Академію Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Керівника вітчизняного оборонного відомства супроводжували заступник Міністра оборони Артуро Бабенко, начальник Генерального штабу – Головнокомандувач ЗС України генерал-полковник Володимир Замана, командувач Сухопутних військ ЗС України генерал-полковник Геннадій Воробйов.

Під час перебування у військовому виші начальник Львівського гарнізону, очільник Академії генерал-лейтенант Павло Ткачук ознайомив Міністра оборони із структурою та навчально-матеріальною базою Академії, особливостями підготовки майбутніх офіцерів. А під час огляду експозиції музею навчального закладу Павло Лебедєв залишив схвальні відгуки про військовий виш у Книзі почесних гостей.

Міністр оборони України, котрий згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України є куратором Львівської області, зустрівся з головою Львівської обласної державної адміністрації Віктором Шемчуком і міським головою Львова Андрієм Садовим, а також керівництвом Академії. Посадовці обговорили подальші перспективи розвитку військового вишу та низку нагальних проблем Львівського гарнізону та області загалом.

Павло Лебедєв дав високу оцінку Академії Сухопутних військ та внеску її особового складу у розвиток Вітчизняного війська, а також висловив пропозиції щодо подальшого розвитку навчального закладу. Він, зокрема, наголосив, що у вишу є великий потенціал, який може бути використаний не лише для подальшої підготовки військових професіоналів для потреб Збройних Сил України, але й для надання освітніх послуг для оборонних відомств інших країн.

Наприкінці свого візиту до Академії Міністр оборони України разом із губернатором Львівщини Віктором Шемчуком та генерал-лейтенантом Павлом Ткачуком посадив пам'ятне дерево на Алеї почесних гостей та випускників військового вишу.

Павло Лебедєв також оглянув навчально-матеріальну базу та соціально-побутову інфраструктуру Міжнародного центру миротворчості та безпеки Академії, що у Яворівському районі Львівської області. Керівнику вітчизняного оборонного відомства продемонстрували можливості Центру із підготовки бойових підрозділів Українського війська, а також багатонаціональних миротворчих контингентів під час проведення міжнародних військових навчань.

ОСОБИСТОСТІ

Секрети генерала Тішкова

Є в нашій державі закохані в свою справу люди, які є прикладом для інших. Їх любить широкий загал, з ними хочуть фотографуватися і малі, і дорослі, вони є авторитетами в своїй царині і знаковими постатями для країни і навіть світу. Такою людиною є і Юрій Михайлович Тішков – кандидат технічних наук, генерал-майор, директор науково-випробувального центру Збройних Сил України, легенда вітчизняної випробувальної авіації і льотний довгожитель. А сьогодні, 28 вересня, він святкує свій ювілей – 65 років!

Ще за Радянського Союзу країна відмітила Юрія Тішкова найвищою нагородою, про яку мріяв кожен випробувач, – званням "Заслужений льотчик-випробувач СРСР". За всю історію таких льотчиків було лише 445. В Україні він став Героєм України, а у 2013 році був удостоєний і Державної премії України в сфері науки і техніки.

На теренах СНД і, напевно, в світі (адже широко це не практикується), він єдиний, хто має тисячі і тисячі випробувальних посадок вертольоті "без двигунів". Саме такі посадки за їх небезпеку американці та англійці назвали "глісадою смерті". Все його життя – копіткий труд, самовдосконалення і майстерність, пошук і успішне знаходження шляхів самореалізації.

Про те, як талановитий гірський прохідник-підривник став видатним авіатором, читайте в інтерв'ю на 5 сторінці.

ВИПУСК

Нове покоління підкорювачів неба

Закінчення. Початок на 1 стор.

В урочистому строю стоять 75 випускників чотирьох спеціалізацій – льотна експлуатація та бойове застосування літаків, льотна експлуатація та бойове застосування вертольотів, навігація та бойове застосування літальних апаратів, бойове управління польотами авіації. Двоє з цієї когорти – кращі з кращих. Це – лейтенанти Роман Сидоров та Роман Мацина, які стали золотими медалістами. Недалеко від товаришів по навчанню пішли й десятеро відмінників, які отримали дипломи з відзнакою. Щасливими володарями славнозвісних "червоних" дипломів стали лейтенанти Олексій Зубрицький, Олексій Резніченко, Анатолій Багателя, Менуа Ніколаян, Єгор Агасієв, Олександр Борисенко, Микола Кокоєв, Євген Романюк, Костянтин Кириченко та Андрій Швачка. Майже кожен шостий випускник став за роки перебування у стінах університету відмінником навчання!

За словами очільника університету військового льотчика 1-го класу полковника Андрія Алімпієва, у строю випускників факультету стоять молоді офіцери, які зарекомендували себе кращими помічниками командування. Це – лейтенанти Олексій Зубрицький, Роман Сидоров, Костянтин Волокіткін, які протягом навчання гідно виконували обов'язки молодших командирів, з перших днів навчання проявили яскраво виражені якості відповідальності, наполегливості, вимогливості та працьовитості, що дозволило їм завоювати заслужений авторитет серед командування та курсантів. Своїм особистим прикладом у навчанні, спорті та дисципліні забезпечили високий рівень організованості серед підлеглих.

Ряд випускників за результатами навчання та за свої морально-ділові якості удостоювались спеціальних стипендій. Так, лейтенанти Єгор Агасієв та Олександр Борисенко отримували стипендію Президента України, лейтенанти Анатолій Багателя та Олексій Зубрицький – стипендію Верховної Ради України, лейтенант Микола Кокоєв – стипендію імені двічі Героя Радянського Союзу генерал-полковника авіації Володимира Лавриненка, лейтенант Роман Сидоров – стипендію імені Героя Радянського Союзу маршала авіації Івана Кожедуба, а лейтенант Олексій Резніченко – стипендію імені Героя Радянського Союзу майора Івана Бабака.

75 льотчиків, 75 молодих сердець патріотів України, яким долею судилося підкорювати п'ятий океан, освоювати модернізовані, а згодом – і новітні літальні апарати. Це їм колись доведеться сісти у кабіни літаків п'ятого, а можливо, і шостого покоління. Це їм командувати ескадрильями та бригадами, приміряти колись генеральські лампаси й очолювати з'єднання та об'єднання. В добру путь, молоді соколи!

Олексій Тригуб. "Крила України".

ЛЬОТНА ПРАКТИКА

Перші хвилини під гвинтами

У 20-х курсантів другого курсу льотного факультету Харківського університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, які навчаються за програмою підготовки вертолітників, триває льотна програма навчання на вертольотах типу Мі-2.

Польоти відбуваються на аеродромі Харківського аероклубу імені Валентини Гризодубової, що у Коротичах. Разом із досвідченими інструкторами курсанти протягом двох місяців виконуватимуть перші в житті ознайомчі польоти.

– Під час льотної практики другокурсники відлітають необхідний час, який дозволить їм вже наступного року сісти у кабіну більш складного вертольоту Мі-8, – зауважив начальник льотно-методичного відділу університету підполковник Андрій Терьошин.

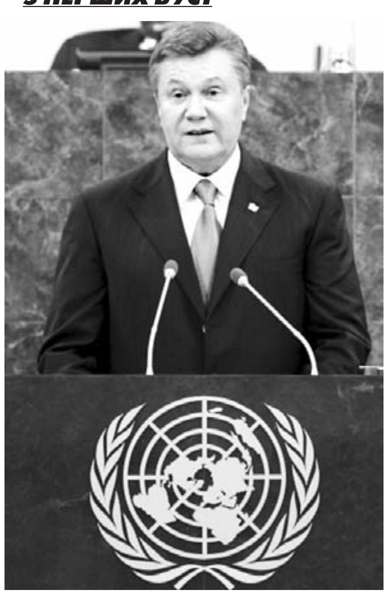
Від початку вересня курсанти вже пройшли наземну підготовку, виконали обов'язкові стрибки з парашутом і приступили до практичних польотів. Першими, як водиться, в небо піднялися відмінники навчання.

– Разом із досвідченим льотчиком-інструктором я вже виконав перший у моєму житті ознайомчий політ. Впевнений, що за відведений час на цьогорічну льотну практику я зможу набути усіх необхідних умінь та навичок, аби вже наступного року розпочати освоювати Мі-8, – розповів курсант Дмитро Барков.

Дмитро Чалий. м.Харків. Фото автора.

З ПЕРШИХ ВУСТ

Український прорив у США

З 23 по 25 вересня відбувся робочий візит Президента України Віктора Януковича до США, де він взяв участь у роботі 68-ї сесії Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй. Глава української держави виступив на пленарному засіданні у рамках загальних дебатів, під час якого він наголосив про підтримку Україною практичних зрушень у процесі реформування ООН, порушив інші актуальні питання, що турбують сьогодні світове співтовариство.

– Критично важливим є якнайшвидше досягнення прогресу у модернізації Ради Безпеки ООН. Україна готова до обговорення усіх прогресивних концепцій реформування Ради Безпеки, здатних прискорити здійснення вже давно назрілих змін. Вважаємо, що таке реформування має неодмінно передбачати врахування законних інтересів усіх регіональних груп, у тому числі і Східноєвропейської. Йдеться про необхідність надання державам нашого регіону одного додаткового місця непостійного члена у складі розширеної Ради Безпеки, – зазначив Віктор Янукович.

Він також завірив світову спільноту, що Україна готова повною мірою та з максимальною ефективністю залучатися до вкрай важливих для міжнародної спільноти процесів. Це стосується багатьох сфер, зокрема таких, як невідкладне розв'язання громадянського конфлікту у Сирії, допомога сирійському населенню через механізми ООН, посилення ефективності механізмів притягнення до відповідальності винних за вчинення та фінансування актів піратства, екологічна та ядерна безпека, всебічне збереження навколишнього середовища, раціональне використання водних ресурсів, розробка сучасних механізмів боротьби з кіберзлочинністю тощо.

Ще одним ключовим аспектом виступу Віктора Януковича були безпекові гарантії для держав, які відмовилися від своїх ядерних арсеналів, і для країн, що не входять до військових союзів. На думку Президента України, відображення гарантій безпеки в юридично зобов'язуючому міжнародному документі може стати серйозним важелем у галузі ядерного роззброєння та нерозповсюдження технологій.

У ході свого виступу Президент України торкнувся й тематики подальшого розвитку нашої держави, її ролі і місця на світовій арені. На думку глави української держави, провідним каталізатором поступального руху України до досягнення "цілей" є найбільш масштабна програма реформ, спрямованих як на здійснення соціально-економічних перетворень, так і на подальше зміцнення демократичного устрою та верховенства права, а визначальним вектором розвитку країни є євроінтеграційні прагнення України.

Слід додати, що в рамках свого перебування у Сполучених Штатах Президент України Віктор Янукович взяв участь в офіційному прийомі від імені Президента США в Нью-Йорку, де поспілкувався з Бараком Обамою. У розмові зі своїм американським колегою Віктор Янукович підтвердив ініціативи України щодо надання технічної допомоги у ліквідації хімічної зброї в Сирії, озвучені під час Ялтинського саміту.

Під час презентації інвестиційних можливостей України в рамках шостого Світового економічного симпозіуму Президент України наголосив, що Україна виступає за дієвий діалог з інвесторами як усередині країни, так і поза її межами та сподівається на зростання інтересу великого бізнесу до України. Підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом під час Вільнюського саміту "Східного партнерства" 28-29 листопада 2013 року стане важливим етапом розвитку України у найближчій перспективі. Цей документ, на думку Віктора Януковича, – не просто декларація щодо започаткування якісно нового рівня відносин між Україною та ЄС, а детальна програма перетворень в усіх сферах життя нашої держави відповідно до європейських стандартів, дорожня карта зближення України з Європейським Союзом, інструмент консолідації європейських цінностей.

– Приєднання внутрішнього ринку України, її виробничих та сільськогосподарських потужностей до європейського економічного простору матиме суттєвий позитивний вплив на загальноєвропейську економічну ситуацію та допоможе процесу виходу Європи з кризи, – зазначив глава української держави. – Запровадження поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, за оцінками експертів, збільшить ринок ЄС майже на 7%, виробництво товарів та послуг в Європі – більш ніж на 1%, експорт європейських товарів та послуг у світі – майже на 1%. Україна має висококваліфіковану робочу силу та набагато меншу, у порівнянні з країнами ЄС, конкуренцію на внутрішньому ринку. Наша держава створила розвинуту і конкурентоздатну галузь сільського господарства, що демонструє стабільне зростання на рівні 5% щорічно, а це у 2 рази більше, ніж у середньому в країнах ЄС. Експорт продукції в галузі інформаційних технологій з України у 2013 році складе близько 1,8 млрд доларів США. За цим показником наша країна входить до п'ятірки лідерів регіону Центральної та Східної Європи. Тому, очевидно, можливості інвестувати в Україну далеко не вичерпані.

Президент України наголосив, що в таких галузях, як традиційна й альтернативна енергетика, інфраструктура та сільське господарство Україна є глобальним гравцем та відіграє значну роль у світовій економіці, власне, вони й визначені, як пріоритетні сфери нашої економіки та є привабливими для інвестицій. Більше того, на кожному із зазначених напрямів започатковано реалізацію масштабних національних проектів, які мають особливу підтримку з боку держави. І це саме ті проекти, які можуть становити практичний інтерес для інвестицій.

Президент зазначив, що Україна продовжує шукати можливості збільшення видобутку власного газу. "Ми зараз вже видобуваємо 21 мільярд кубометрів газу, і поступово цей видобуток буде зростати", – додав він. Разом з тим, Україна успішно працює над диверсифікацією постачання енергоносіїв. Так, спільно з американськими партнерами до середини наступного року буде запущено першу фазу проекту "LNG-термінал", який дозволить Україні приймати до 5 мільярдів кубічних метрів природного газу. Україна також розширює видобуток власних енергоносіїв, зокрема сланцевого газу. Провідні світові компанії, такі як "Шелл", вже розпочали свою роботу в Україні. Очікується, що в найближчому майбутньому до них приєднаються "Шеврон", "Ексон Мобіл" та інші.

У рамках реалізації національних проектів спільно з Урядом Китаю реалізується проект "Повітряний експрес", який став першим у сфері інфраструктури, що впроваджується не за бюджетні кошти, а за участі інвесторів. Урядом України схвалено будівництво першої в Україні концесійної дороги за підтримки Міжнародної фінансової корпорації. Створюються нові підгалузі – такі як смітгтепереробка в рамках нацпроекту "Чисте місто" та агрологістика в рамках проекту "Зелені ринки", а спільно з компаніями "Інтел" та "Еппл" в усіх регіонах України впроваджується нацпроект "Відкритий світ". Створюється інноваційний парк "Біонік Хілл" у місті Києві та розпочинається будівництво перших 10 індустріальних парків. Таким чином, українська держава надає повну підтримку у реалізації національних проектів та гарантує, що така позиція залишатиметься незмінною.

Андрій Яцик. "Крила України".

КУРС НА АМЕРИКУ

Україна отримала 1 Категорію безпеки польотів FAA

19 вересня 2013 року Державна авіаційна служба України отримала ноту від Посольства США, в якій повідомляється, що Україна отримала 1 категорію безпеки польотів FAA (ФАА – Федеральна авіаційна адміністрац США).

Відтепер українські перевізники мають можливість значно розширити географію польотів та відкрити рейси до міст США без обмежень їх частоти та кількості. Рішення ФАА, яке відносить Україну до Категорії 1 Програми IASA, базується на результатах аудиту, згідно з яким Державна авіаційна служба України відповідає всім нормам Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО).

"Федеральна авіаційна адміністрація США визнала значний прогрес в сфері безпеки польотів в Україні та створення прозорої системи управління авіаційною галуззю. Державною авіаційною службою України завершено складну і тривалу роботу з повернення України до 1 Категорії ФАА, яка надасть можливість розширити географію польотів українських перевізників до Сполучених Штатів Америки та спростити дозвільні процедури в Канаду, Японію, Австралію", – зазначає Голова Державіаслужби України Анатолій Колісник.

Як відомо, після проведення у 2004 році аудиту ФАА, через виявлені невідповідності міжнародним вимогам ІКАО в квітні 2005 року Україну було переведено до Категорії 2 Програми IASA, а всім українським авіакомпаніям було заборонено відкривати нові рейси до США, використовувати додаткові літаки та/або збільшувати частоту на маршрутах, що вже існували на момент завершення аудиту, а також укладати договори code-share з американськими авіакомпаніями, доки Категорію не буде змінено на першу. Протягом всього часу перебування країни у Категорії 2 повітряні судна українських авіакомпаній, які здійснювали рейси до США, підлягали додатковим перевіркам в аеропортах США.

Державною авіаційною службою України у серпні 2011 року у Києві було ініційовано зустріч з представником ФАА, на якій обговорювалися питання проведення технічного та офіційного аудиту, усунення Державіаслужбою України зауважень ФАА та питання загального стану справ безпеки авіації в Україні. За результатами зустрічі представник ФАА позитивно оцінив прогрес Української сторони.

У серпні 2012 року було проведено технічний аудит Державіаслужби України. У листопаді 2012 року Українська сторона отримала звіт за результатами технічного аудиту, у якому зазначалося, що основні критичні невідповідності аудиту 2004 року були усунуті. У листопаді 2012 року відбувся візит до Києва нового представника ФАА в Росії та країнах СНД пана Елі Т. Хасра. Під час зустрічі з ним було обговорено низку важливих кроків для переведення України до Категорії 1.

Остаточна перевірка усунення невідповідностей Державної авіаційної служби України представниками ФАА тривала з 29 липня по 2 серпня 2013 року.

За інформацією Державної авіаційної служби України.

ЖИТЛО ДЛЯ АРМІЇ

Квадратні метри щастя

На Харківщині, у місті Чугуїв, відбулося урочисте вручення постійних ордерів 64 сім'ям військовослужбовців та пенсіонерам оборонного відомства. Можливість отримати окремі оселі стала результатом будівельних робіт щодо переобладнання казарми під житловий будинок.

Документи на житло щасливим новоселам вручили директор Департаменту капітального будівництва Міністерства оборони України Лариса Храмченко, Чугуївський міський голова Галина Мінаєва, тимчасово виконуючий обов'язки начальника квартирно-експлуатаційного відділу міста Харків підполковник Сергій Мандич та начальник Чугуївського гарнізону підполковник Віктор Ніколюк.

– Це – лише початок нашої співпраці з місцевими органами влади на Харківщині, – зазначила Лариса Храмченко. – Попереду на нас чекає чималий фронт робіт. Так, на найближчу перспективу ми визначили завдання щодо введення в експлуатацію ще трьох будинків у місті Чугуєві. Окрім цього, серйозно розглядаються інші питання щодо обміну військових земель на готові квартири для захисників Вітчизни, які служать в регіоні. Тож розв'язання квартирного питання для військових на Харківщині є реальним.

У свою чергу, міський голова Галина Мінаєва зазначила, що незважаючи на складності з фінансуванням та важке вирішення соціальних питань, вдалося налагодити взаємодію з Міністерством оборони України і прийняти будинок на баланс міста.

– Більшість службових квартир розподілено між військовослужбовцями навчальної авіаційної бригади та окремої механізованої бригади 6-го армійського корпусу. При цьому, кому саме надавати житло, вирішувалося на загальних зборах у військових частинах, а потім це рішення затверджувалося мною. Тому, соціальна справедливість у цьому сенсі була врахована і, вважаю, нікого ми не образили, – пояснив журналістам підполковник Віктор Ніколюк.

За словами одного з щасливих володарів квадратних метрів, заступника начальника технічно-експлуатаційної частини навчальної авіабригади капітана Сергія Мелета, отримання власного житла є суттєвим рубежем у його житті. Адже він разом із дружиною чекав цього моменту з 1995 року.

Наприкінці урочистого заходу тимчасово виконуючий обов'язки начальника квартирно-експлуатаційного відділу міста Харків підполковник Сергій Мандич показав працівникам Департаменту капітального будівництва Міністерства оборони України окремі об'єкти та військові містечка в Чугуївському районі, які можна використати для забезпечення житлом людей у погонах.

Олег Плаксій. м.Чугуїв.
Фото автора.

"КЛЕНОВА АРКА-2013":

Вертолітники допомогли миротворцям

"Навчання "Кленова арка-2013" – впевнений крок до створення спільного міжнародного підрозділу. Такі навчання дозволяють максимально ефективно передати міжнародний досвід, вивчити на практиці здобуті у гарячих точках навички наших воїнів-миротворців, відпрацювати взаємодію військовослужбовців у складі міжнародного українсько-польсько-литовського батальйону".

Міністр оборони України Павло Лебедєв.

Завершилось багатонаціональне тактичне навчання "Кленова арка-2013". Маневри проводилися на базі Міжнародного центру миротворчості та безпеки Академії Сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного. До маневрів було залучено понад 500 військовослужбовців ЗС України, Канади, Польщі та Литви, близько 50 одиниць військової техніки та 4 гвинтокрилі машини. Під час навчань було зроблено акцент на тактичній підготовці військовослужбовців, зокрема представників старшинського та сержантського складу, молодших офіцерів, що безпосередньо діють у гарячих точках під час участі у миротворчих операціях.

Багатонаціональні тактичні навчання "Кленова арка-2013" у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки Академії Сухопутних військ завершились днем високоповажних гостей. Протягом двох тижнів військовослужбовці Польщі, Литви і України під керівництвом інструкторів з Канади навчались спільно діяти за сценарієм миротворчих операцій у складі одного багатонаціонального підрозділу. У польовому вишколі взяли участь понад півтисячі вояків Збройних сил України, Канади, Польщі та Литви та півсотні одиниць військової техніки. Триста шістдесят з них – українські вояки. До участі у вишколі залучили екіпажі вертольотів Мі-24 та Мі-8 полку армійської авіації 13-го армійського корпусу. Без підтримки з повітря зараз не відбувається жодна миротворча операція.

Батальйон для проведення навчання сформували із підрозділів 80-го окремого аеромобільного полку, механізованого батальйону імені великої княгині Беруте Збройних сил Литовської Республіки та 21-ї стрілецької бригади Збройних сил Польщі. Цьому багатонаціональному миротворчому формуванню ставили десятки різноманітних завдань, які найчастіше виконують миротворчі контингенти під час воєнних операцій. Зокрема, досвідчені інструктори Збройних сил Канади навчали учасників діяти у населених пунктах, звільняти заручників, захоплювати будівлі, під час патрулювання у пішому порядку та на машинах, конвоювати вантажі та протидіяти саморобним вибуховим пристроям.

– Наше головне завдання – передати військовослужбовцям країн-учасниць цьогорічного навчання безцінний досвід, який здобувався роками під час здійснення військової операції в Афганістані, – зазначив співкерівник "Кленової арки-2013" канадський майор Крістіан Папіно, – до роботи інструкторами ми залучили військовослужбовців, які є експертами у своїх галузях. Вони передавали командирам відділень, взводів, рот, батальйону знання, які в майбутньому, в реальних умовах, допоможуть зберегти життя підлеглих та успішно виконати завдання.

Співкерівник від України підполковник Володимир Шворак додав, що ще однією важливою метою навчання для українських десантників стала підготовка штабу батальйону до планування операцій за стандартами НАТО.

Свій вишкіл багатонаціональний підрозділ продемонстрував високоповажним гостям, запрошеним до Центру миротворчості і безпеки. Серед них – Надзвичайний і Повноважний посол Канади в Україні Трой Лулашник, голова Львівської обласної державної адміністрації Віктор Шемчук, начальник Академії Сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук, представники Збройних сил Литви, України, Польщі і Канади.

За легендою, полігон став територією ізольованого острова, на якому через міжетнічну ворожнечу спалахнув збройний конфлікт. Окрім двох ворогуючих сторін, на території острова з'явилися нікому не підконтрольні терористичні угруповання.

За сценарієм українсько-польсько-литовський підрозділ висунувся в район проведення операції, розгорнув передову операційну базу та приступив до виконання завдань. Для тренувань на полігоні відтворили невелике селище. Тут підрозділи продемонстрували свої здобуті навички – блокування визначеного району та проведення пошукових дій. А це - конвой, марш бойової техніки, піший патруль, налагодження взаєморозуміння із місцевими жителями, звільнення населеного пункту і зачистка будівлі. Дії військовослужбовців на землі підтримували з повітря пара вертольотів Мі-8 та пара Мі-24.

Майстерність та злагодженість дій екіпажів в небі та сухопутних підрозділів на землі були високо оцінені керівництвом навчань.

Владислав Назаркевич.
"Крила України".
Фото автора.

ЗАХИСНИК ВІТЧИЗНИ

Штурвал бойового літака – в "першокласних" руках

Заступник командира Старокостянтинівської бригади тактичної авіації Повітряного командування "Захід" військовий льотчик першого класу полковник Сергій Чиж користується повагою і авторитетом як серед командування, так і підлеглих та по праву вважається фахівцем своєї справи. Він по-справжньому любить льотну роботу, сміливо та впевнено літає, а польотні завдання виконує завжди на найвищому рівні.

З мрією про п'ятий океан випускник Качинського ВВАУЛ, пройшовши усі посади від льотчика-інструктора навчального авіаційного полку до заступника командира авіаційної бригади, полковник Сергій Чиж накопичив величезний життєвий та військовий досвід.

З 1992 року офіцер проходить службу у Старокостянтинові від посади старшого льотчика бомбардувального авіаційного полку до заступника командира авіаційної бригади тактичної авіації.

Як говорить про офіцера командування, полковник Сергій Чиж – це льотчик, підготовлений відповідно до курсу бойової підготовки бомбардувальної авіації до бойових дій вдень та вночі в простих та складних метеоумовах та при встановленому мінімумі погоди, а також як інструктор в повному обсязі курсу бойової підготовки бомбардувальної авіації. Освоїв 5 типів літаків – Л-29, Л-39, Су-24, Су-24М, Су-24МР. В даний час виконує польоти на літаках Л-39, Су-24М, Су-24МР та має загальний наліт близько 1000 годин.

Добре розвинені командирські та організаторські навички, вміння швидко орієнтуватися в складних обставинах, послідовність, наполегливість та принциповість, стриманість та коректність у взаємовідносинах з підлеглими разом із глибокими знаннями теорії і практики військової справи допомагають полковнику Сергію Чижу вміло організовувати та проводити роботу щодо забезпечення якісної льотно-тактичної підготовки бригади, льотно-методичної підготовки керівного льотного складу бригади, підготовки групи управління польотами, організації об'єктивного контролю, пошуково-рятувального, парашутно-десантного та орнітологічного забезпечення польотів. Також він постійно впроваджує в практику передові методи навчання особового складу, організовує та здійснює заходи, спрямовані на підвищення фахового рівня особового складу бригади. До того ж, полковник Чиж має славу відмінного методиста та особисто керує фізичною підготовкою та спортивною роботою підрозділів бригади.

Авіаційні маршрути полковника Сергія Чижа постійно супроводжуються участю у проведенні командно-штабних тренувань та навчань з органами військового управління. У складі льотних екіпажів він брав участь у навчаннях "Чисте небо-2006", "Реакція-2007", вже командиром екіпажу – у навчанні "Артерія-2007", "Морський вузол-2008", "Рішуча дія-2009", а під час проведення військового параду в серпні 2009 року над Хрещатиком був у складі льотних екіпажів групи літаків Су-24М. У вересні 2011 року – участь у проведенні комплексу навчань (тренувань) з органами військового управління та військами (силами) "Адекватне реагування-2011" в складі льотних екіпажів. У вересні 2012 року під час проведення комплексу дослідницьких експериментальних командно-штабних навчань "Перспектива-2012" полковник Сергій Чиж особисто брав участь у польотах з практичним бойовим застосуванням. Усі, без винятку, бойові завдання завжди виконуються ним на оцінку "відмінно". Професійний темп, який набирає офіцер, не залишається поза увагою керівництва Міністерства оборони України та Генерального штабу. Відзнаки "За зразкову службу" І та ІІ ступенів, "Знак пошани", "За зразкову службу у Збройних Силах України" ІІІ ступеня, нагрудні знаки "За досягнення у військовій службі" ІІ ступеня, "Учасник військових навчань", вимпел "Кращому екіпажу" та велика кількість заохочень від командування, отримані ним за нелегку та наполегливу працю, любов та повагу до своєї професії, є найкращим тому доказом.

Полковник Сергій Чиж залишає слід не тільки у небі над багатьма містами України, але й в серцях молодих льотчиків бригади, яким він уміло та грамотно передає свій великий практичний досвід льотної роботи. А завдяки спокійному, врівноваженому та товариському характеру в нього багато друзів серед колег. До того ж, Сергій Тадеушевич є батьком двох синів. Молодший, Владислав, навчається у 5 класі, а ось старший, Олексій, вирішив піти стопами батька та стати продовжувачем династії військових льотчиків: він є курсантом четвертого курсу Харківського університету Повітряних Сил.

Романтик неба, який присвятив своє життя військовій авіації, полковник Сергій Чиж – не тільки гарний керівник, досвідчений пілот, а ще й Людина з великої літери – насправді гарний приклад для молодих офіцерів-авіаторів та всіх військових. Рівняємось на кращих!

Ірина Колонтай.
м.Старокостянтинів.

Секрети генерала Тішкова

– Юрію Михайловичу, у Вашій біографії відслідковується своєрідна магія чисел! Розкажіть, будь ласка, коротко про себе.

– Насамперед, хочу привітатися із читачами нашої улюбленої авіаційної газети “Крила України”!

А народився я в багатодітній родині у степовому селищі в Середній Азії під Алмати в 1948 році. У льотне училище вступив у 1968-му, у 1978-му розпочав службу на випробувальному аеродромі у Криму, в 1998 році очолив Державний науково-випробувальний центр ЗС України. Пролітав 45 років, освоїв близько 45 типів літальних апаратів, за штурвалом провів понад 5000 годин. Займаюся випробувальною і науковою роботою в сфері авіаційної техніки і озброєння, старший науковий співробітник, академік Академії технологічних наук України. Учасник миротворчої місії в Республіці Югославія та почесний громадянин Кіровського району.

– В чому полягає секрет Вашого успіху?

– З дитинства мене привчили трудитися, ось і виходить як слід. А якщо робити щось з примусом, то і результату не буде. Один льотчик якось сказав, я здійснив усі свої дитячі мрії!.. Хтось каже – талант. А талант – це 99 відсотків роботи і один - здібності. Коли це співпадає, то з’являється любов до роботи і людина стає успішною.

– А в чому секрет льотного довголіття?

– В усьому треба знати міру, в житті багато принад, і тому здоровий спосіб життя - не порожні слова... По-перше, дякую своїм батькам, як кажуть, “спасибо матери с отцом, что вышел ростом и лицом”. З дитинства не годували ніякою “хімією”, пили молоко з-під корівки, їли морковку, яблука, все було натуральне... По-друге, до льотчиків завжди ставилися з увагою: тут і правильне харчування в льотній столовій, і відпустки, і профілакторії. Усе це в комплексі і зіграло...

Я вже думав - треба завершувати... Але в минулому році в Таджикистані довідався, що одному льотчику виповнилося 65 років, доповіли Президенту, той присвоїв йому звання генерала, і ось йому вже 70 і він продовжує літати в горах Паміру... Ніхто і гадки не мав, що можна літати у такому віці! (Сміється! – Авт.). Для міжнародних авіаліній за стандартами ІКАО – це, звичайно, межа. На радість чи ні, але у військових наказах льотний вік не обмежений! Шкода, що я не зустрівся з цим чоловіком, але б з задоволенням потиснув йому руку! Ось це – орієнтир!

– У Вас є мрія?

– Напевно, дожити до того віку, коли онуки встануть на ноги. Вони багато значать, спілкуємося часто. Поки їх двоє, ось, ось – і буде третій. Максим вже вступив до університету, а Євген ще в десятому класі. Сьогодні поїду “виховувати” – перехідний період! Хочеться, щоб вони стали нормальними людьми, гідними членами нашого суспільства - я жодним чином не перебільшую. Оце і є мрія... Треба прожити зі світлою, високо піднятою головою. Як і я намагався жити, а мене мій батько наставляв.

– Отже, з яких людей Ви брали приклад, у кого вчилися?

– Є люди, які не просто мають природні здібності, але вони їх правильно розвинули, правильно ними користуються. На них треба рівнятися, тягнутися до них. І тоді буде результат... В Безенчуку під Самарою нас, курсантів, вражало, коли командир полку полковник Бебешкін на вертольоті Мі-1 виключав двигуни і сідав прямо на стоянку. Для нас це був вищий клас, це захоплювало. Ось так треба літати!..

Коли перейшов на випробувальну роботу, вчився у заслужених льотчиків-випробувачів генералів О.Преснякова, Е.Колкова, у полковників Є.Нікітіна, В.Святошнюка, В.Єфімова та багатьох інших льотчиків, які робили свою справу професійно.

І в один момент зміг сказати: “Я можу робити на вертольотах - все!” Сьогодні для мене не існує жодної роботи на вертольоті, якої я б не робив. Мені пощастило, але вважаю, що щастить тому, хто намагається чогось досягнути. Я не заздрісний, і коли хтось робить за мене краще, і собі думаю, а як мені теж зробити краще. Це і допомагає мені в житті. Не рвався, не випрошував, але інженери завжди просили командирів: “На випробування відправте Тішкова, відправте Тішкова, у нього виходить добре!”

Одного разу біля острова Кільдим

в районі Норвегії вночі йшли контрольні польоти з корабля, з висінням над морем, з підйомом людей. А потім начальник нашого управління генерал Колков сказав, що вперше за 35 років за результатами польотів отримав телеграму від командувача авіації флоту з подякою, що льотчик добре і політав, і вивіз людей, і все роз’яснив. А я просто старався і показував, що вмію робити.

– Вам колись бувало моторошно?

– Страх різним буває. Коли все ціпеніє, чи навпаки, який мобілізує, жене адреналін, стає миттєвою реакція. Тоді іншим стає бачення, інше сприйняття інформації. В мене організм напевно захищається, закривається, стирає негатив з пам’яті... Як правило, я не пам’ятаю поганих людей, випадки...

Умови випробувань – завжди різні, а часом – неприємні. Під час посадки неподалік Севастополя на важкий авіанесучий крейсер “Новоросійськ” на вертольоті Ка-27ПЛ зламалася стійка, ми впали на правий бік. Я справа сидів, командиром екіпажу був Микола Рижков, потім він став заслуженим льотчиком-випробувачем СРСР. Катастрофа сталася вночі, при крені в 10 градусів, коли палуба ще й здіймалася та опускалася на 8 метрів. Тих сім секунд я запам’ятав на все життя – бачив все, був сконцентрований, працював автоматично... Бачив, як летять осколки скла, як зайнявся вертоліт. Була думка, що зараз роздавить і треба зберегти голову. Але страху не було. Нас врятувало те, що зламалася не ліва стійка, що корабель переходив з лівого крену в правий, що нас протягнуло по палубі метрів 15 і кинуло на надбудови, а не за борт. На диво з кабіни вибралися самі. Але потім заснути не міг...

– А що треба знати молодому льотчику і випробувачу?

– Треба любити свою справу. Треба розуміти фізичну суть явища, яке відбувається, треба знати інструкції, сумлінно вчитися і ставити собі завдання стати майстром льотної справи. Щоб міг сказати: “Я можу, я літаю!” Треба добре орієнтуватися і чітко відповідати на запитання.

Був такий знаменитий льотчик Михайло Михайлович Громов. Він казав, щоб навчитися керувати машиною, спочатку треба навчитися керувати собою. Бути стриманим. Для випробувача це – головне. Випробування – це копіткий, творчий, не завжди прогнозований шлях. Це на папері все добре складається, а в повітрі буває все навпаки. І треба на це очікувати, відчувати, вміти знаходити режими, прогнозувати, продумувати кожен політ, не лише складні, але й прості завдання! Як правило, катастрофи відбуваються саме під час звичайних завдань через людський фактор...

– А що у Вас в житті викликало захоплення, вразило?

– Вже у дорослому віці я побачив міланський палац Дуомо. Його просто треба бачити, 400 років будували... В безперервному потоці люди ідуть захоплені та здивовані величчю палацу та майстерністю зодчих. І коли я в стороні встав, прислухався, щоб оцінити усю його красу в повній мірі, то збагнув, що і я щойно мав такий самий спантеличений вигляд! Тут розум просто поступається емоціям! (сміється – Авт.). Ось в такі моменти і розумієш весь геній людства... Або коли летиш над Паміром, бачиш гори, ріки, потоки, то розумієш місце людини в світі. Напевно, тому так багато мудреців на Сході...

– Чи є у Вас улюблена страва? Які Ваші вподобання?

– Будь-яка добре приготована! Я жодним чином не жартував, коли з задоволенням скуштував борщу в санаторії “Хмільник”, а потім 21 день його нахвалював. Кухарі щоразу виходили, дивилися, а де той генерал, який так хвалить!.. І сам вмію та люблю готувати. Особливо добре плов виходить, шашлик, адже виріс в Середній Азії, а там - це національні блюда. А якщо дружина не завадить, то й борщ добре зварю! Чому? Бо в неї свої рецепти, а в мене свої... Головний секрет – треба з готувати любов’ю, тоді і вийде смачно.

Подобається полювання. І не питання когось вполювати чи переслідувати... Ось на Чауді взагалі особлива атмосфера. Ідеш і радієш сонцю, яке іде по небу, дивишся, як хмарки біжать, яке повітря чисте, як море далеко видно... З собакою гуляти люблю, особливо вранці, коли встає сонце і видно степ та гори. Баню топити подобається. З дитинства виріс на землі, мабуть, тому і побудував будинок. На свята, вихідні, день народження в ньому завжди людно, з’їжджаються родичі, чути дитячий сміх... Подобається виноград підрізати, доглядати дерева. Це є і труд, і життя. Думаю, що можу сказати: “Я щаслива людина...”

А в юності займався і вільною боротьбою, навіть виступав на чемпіонатах, легкою атлетикою, десятиборством. Потім між польотами добре грав в шахи, навіть прозвали шаховим Марадонною. Займався і парашутним спортом, мав понад тисячу стрибків, виконував всі нормативи, але обрав шлях випробувача... Захопився наукою, без жодної “чорної кулі” захистив дисертацію. І, хочу сказати яке ж це задоволення вирішити якусь наукову задачу!..

– Чим Ви пишаєтесь і що не вдалося зробити?

– Для мене очолювати науково-випробувальний центр - це велика честь. Прибув сюди капітаном, дослужився до генерала і вже 15 років керую колективом, слово “командувати” тут не підходить. Треба, щоб люди розкривались, щоб підходили творчо. Десь підкажеш, десь вислухаєш, десь сам навчишся... Мені випав не найкращий час, реформування, скорочення, але вдалося відстояти Центр. Це – моя гордість. Своїми роботами ми показали, хто ми є, довели, що ми потрібні державі, що ми затребувані.

А душа болить ось за що. За 20 років ми навчили понад 100 льотчиків-випробувачів! Де вони зараз? Більша частина розбіглася по Африках, на заробітки! Ще не так давно до грошового підвищення льотчик в державі заробляв як двірник... І ми постійно балансуємо на межі. Так, ми можемо вирішувати важливі державні завдання, але за спиною немає тих, хто нас підпирає... А професію льотчика-випробувача можуть освоїти не так вже й багато людей. І коли люди становляться на крило і замість випробувальної роботи летять в Африку гроші заробляти, це дуже болить... Потрібно, щоб розвивалася промисловість, було повно роботи, була напруга, тоді б народ не тікав. Ось це - принижує. Але історію не поміняти, треба працювати в тих умовах, в яких ми є.

– І на завершення розкажіть, будь ласка, про найбільш повчальну історію з Вашого життя.

– Як не дивно, я завжди розповідаю одну історію... Якось в місті Фрунзе, нині Бішкек у Киргизії, ще студентами через погану погоду нас розмістили в одному готелі. Хтось грав, хтось за столом відпочивав, а мені пощастило: на стіні біля ліжка горіло бра, ліг і почав читати. Заходить літній чоловік, подивився на всіх і похитав головою: “Ех, хлопці, хлопці, даремно ви життя прожигаєте! Ось один хлопчина розумний: сидить і читає, з нього і буде толк!” Тоді мене це настільки вразило, що потім в моїх руках завжди книжка була...

Мене ще в дитинстві привчила читати наша сусідка - тітка Ліда Перепелятникова. Вона торгувала у книжковому ларьку і завжди казала: “Юра, давай читай!” Я завертав книжки, бо грошей, щоб купляти, не було. Любив розповіді Джека Лондона. Тому, напевно, в юності пішов спочатку працювати в шахти на Забайкаллі, добувати золото. Опанував там всю техніку, підривав, отримав найвищий 6-й розряд гірського прохідника-підривника...

– А тепер вже і часу напевно нема, щоб читати?

– В мене зараз на столі лежить, повіриш не повіриш, “Собаче серце” Булгакова. Вже третій раз перечитую. І кожного разу - вона інша!.. Чи пригадає хто, скільки було професору Преображенському років?!.. А він говорить: “Доктор Брументаль, мені 60 років, тому я маю право давати поради: ніколи не робіть нікому погано!” (усміхається – Авт.).

Зараз мені подобається слово бонус. Ось переступиш шість десятків, і кожен день стає бонусом, так радієш життю! Нещодавно перечитав і шкільну програму Чехова. Йому було 44 роки, але як майстерно він виписує характери людей, їх думки, почуття! Навіть в Таджикістані купив Коран, а там вся життєва мудрість, важливі і прості речі. Наприклад, як треба женитися, як давати в борг. І старого таджика так вразило, що між польотами я читав Коран, що він мені подарував дореволюційне видання Омара Хайяма. Там є ось такі рядки:

“Кто понял жизнь, тот не спешит, он молча наблюдает,

Как спит ребенок, молится старик, как дождь идет и как снежинка тает...”

В цьому, напевно, і полягає життєва мудрість...

– Дякую за бесіду, бажаємо довголіття, життєвих радощів і людського щастя. З ювілеєм!

Бесідував Руслан Семенюк.
Фото з особистого архіву Ю.Тішкова.

РІВНЯННЯ НА КРАЩИХ

"Снайперські" стрибки прапорщика Кузнецової

Понад 4700 стрибків з парашутом, 2 рекорди України, більше 50 медалей та 20 кубків здобула майстер спорту України, член національної збірної України та Збройних Сил з парашутних видів спорту санінструктор-дезінфектор поліклініки Харківського університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба прапорщик Тетяна Кузнецова. Нещодавно смілива жінка перетнула двадцятип'ятирічний рубіж своєї спортивної кар'єри. Перше знайомство з небом у Тетяни відбулося в 15 років. Юною харків'янкою вона прийшла до парашутної секції ДТСААФ. Заняття проводилися в розташуванні аероклубу імені Валентини Гризодубової.

– Марити небом я стала після перегляду радянської кінострічки про парашутистів, – пригадує Тетяна. – Порадившись із близькими, поцікавилася, де саме готують парашутистів та з того дня розпочала відлік спортивної кар'єри. Моїм першим наставником був майстер спорту СРСР Микола Степанов.

Однією з перших перемог Тетяни у складі молодіжної збірної Харківщини став чемпіонський титул з парашутного багатоборства на всеукраїнських змаганнях.

Подорослішавши, дівчина поєднувала заняття в аероклубі із навчанням в медичному коледжі, а згодом – у Харківському державному педагогічному університеті. З кожним роком вона вдосконалювала майстерність у виконанні стрибків з парашутом, поступово стала спеціалізуватися у вправах на точність приземлення та груповій повітряній акробатиці.

У збірних командах, де виступала майбутня рекордсменка, було чимало військовослужбовців. Тож, не дивно, що у 1994 році Тетяна Кузнецова вбралася у військовий однострій та розпочала військову службу у частині, що дислокувалася в Болграді Одеської області. Через деякий час, у 2000 році, вона була переведена на посаду інструктора з парашутного спорту до спортивної команди з парашутних видів спорту Військово-Повітряних Сил і їй було присвоєно військове звання "прапорщик".

З того часу тендітна жінка щороку виступає за збірну команду з парашутного спорту Збройних Сил і щороку посідає виключно призові місця серед представниць чарівної статі. У 2001 році армійцю вдалося поставити рекорд України у номінації на точність приземлення. А вже у 2006 році вона стала вдруге рекордсменкою України, виступивши у класі "Великі формації".

На зльоті спортивної та військової кар'єри Тетяна В'ячеславівна зустріла своє кохання. Чоловік теж має пряме відношення до неба – працює на Харківському державному виробничому підприємстві "Харківський авіаційний завод", а паралельно – виконує обов'язки тандем-майстра в аероклубі імені Валентини Гризодубової.

– На рахунку чоловіка Станіслава – понад 3800 стрибків з парашутом. А декілька років тому, коли нашому старшому сину Іллі було 7 років, він у тандемі з батьком вперше здійснив десантування з борту літака. Моя молодша донька, якій тільки 3 роки, про парашут ще не думає. Проте я була б рада, якщо ми однією сім'єю колись стрибнули, – посміхається жінка.

Поточний рік видався для Тетяни досить "врожайним". Так, цього літа вона стала чемпіонкою України на точність приземлення, а пізніше, на інших вітчизняних змаганнях, виборола 2 місце з парашутного двоборства та здобула "бронзу" з акробатики.

– Дуже приємно, що в нашому колективі проходить службу один із кращих парашутистів України. Окрім досягнень у спорті, вона є й однією з кращих у виконанні службових обов'язків, а її сміливість можна поставити у приклад й чоловікам. Сподіваюся, що і надалі вона нас радуватиме новими спортивними здобутками та титулами, – зазначив виконуючий обов'язки начальника університету військовий льотчик першого класу полковник Андрій Алімпієв.

Наразі "снайпер"-парашутист Тетяна Кузнецова активно готується до міжнародного змагання – чемпіонату світу військовослужбовців SIZM, де вона відстоюватиме честь нашої країни та Збройних Сил України.

Дмитро Чалий.
м.Харків. Фото автора.

ПРОФЕСІОНАЛ

Людина слова й діла

У військових частинах, які дислокуються на Кримському півострові, нагальним питанням є виконання Плану комплектування військовослужбовцями служби за контрактом, адже навесні поточного року до них не надходило молоде поповнення. Цієї осені останні строковики залишать службу та повернуться до домівок, а їх місце мають зайняти підготовлені військовослужбовці служби за контрактом. Тому одним із головних завдань на сьогодні є відбір серед величезної кількості бажаючих таких юнаків і дівчат, які в майбутньому стануть справжніми професіоналами військової справи.

Серед військовослужбовців служби за контрактом, які прибули для проходження служби в один з підрозділів зенітного ракетного полку, що дислокується у Євпаторії, старший солдат Іван Клоков одразу вирізнявся як людина чіткої мотивації на сумлінну службу. Взагалі особиста відповідальність є головною рисою цього юнака. Це яскраво підтверджують відгуки та результати навчання на факультеті фізики Київського національного університету імені Т.Г.Шевченка, і характеристики з військової частини внутрішніх військ МВС України, де він проходив строкову службу. Навички, знання загальновійськової підготовки, вартової служби, що Іван здобув у правоохоронних органах, стали в нагоді із самого початку служби за контрактом в частині.

Звісно, що спершу були певні труднощі, але старший солдат Клоков завдяки своїй природній наполегливості і навіть впертості у доброму розумінні цього слова, успішно пройшов період свого становлення як оператора бойової машини, зайняв гідне місце у військовому колективі.

За допомогою своїх старших товаришів і командирів Іван швидко опанував особливості несення вартової служби на новому місці. Не залишились непоміченими і його якості лідера. Сьогодні старший солдат Іван Клоков розглядається як основний кандидат для навчання в школі молодших командирів. І вища освіта в галузі фізики є вагомим чинником успіхів цього фахівця-початківця в опануванні військової спеціальності. На запитання командира дивізіону підполковника Анатолія Гончарука, чи подобається служба і які має плани на майбутнє, Іван відповів:

– Мені завжди була до вподоби справжня чоловіча робота, а тут ще й в практичному руслі мене скрізь оточує моя улюблена фізика. І взагалі, я вже міркую про офіцерську кар'єру!..

У свою чергу, командування дивізіону усіляко сприятиме вступу старшого солдата Івана Клокова, як відмінника бойової підготовки, до Харківського університету Повітряних Сил імені І.М.Кожедуба. До речі, його наполегливість у засвоєнні програми бойової підготовки не залишилася непоміченою: він неодноразово заохочувався командуванням частини.

А ще Іван завжди приходить на допомогу товаришам. Його знання, здібності і характер неодноразово допомагали йому, його командирам і в обслуговуванні бойової техніки, і в організації занять з бойової підготовки та підтриманні військової дисципліни в колективі, де він користується заслуженим авторитетом. Зараз, коли у військах велика увага приділяється фізичній підготовці, цей авторитет Івана підкріплюється ще й і його відмінними спортивними показниками.

Як зазначив офіцер-наставник Івана, начальник станції виявлення цілей капітан Тимур Салахєєв, старший солдат Клоков – справжній помічник офіцерів, на якого можна покластись при виконанні усіх поставлених завдань. Він дійсно є людиною слова й діла.

Ставлення до служби цього військовослужбовця є прикладом для інших солдатів як служби за контрактом, так і строкової служби. А Іван, у свою чергу, охоче передає уже неабиякий власний досвід "новачкам", тобто тим, хто прийшов на військову службу за контрактом на місяць-два пізніше.

Сьогодні завдання всіх командирів полягає, зокрема в тому, щоб у процесі переходу до професійної армії до частин приходили такі ж відповідальні, енергійні й працьовиті молоді люди, як Іван Клоков.

Микола Лук'янчук.
м.Євпаторія.

ВІДЛУННЯ СВЯТА

Не мир я жажду удивить,
Не для забавы иль задора,
А вас хочу лишь убедить,
Что в воздухе везде опора
П. Нестеров

Безпілотне авіашоу в Житомирі

У вересні 1913 року неподалік Києва військовий льотчик Петро Миколайович Нестеров на літаку "Ньюпор" вперше в історії авіації виконав фігуру пілотажу "мертва петля", яку пізніше стали називати "петлею Нестерова", і став засновником вищого пілотажу.

Але, мабуть, найвагомішою заслугою відважного льотчика була не перемога над страхом, а відхід від існуючих на той час стереотипів у правилах польотів та демонстрація нових можливостей літаків під час ведення повітряного бою. Це стало великою подією в авіації того часу та показало величезний потенціал людини та техніки у повітряному просторі.

Днями на честь відзначення 100-літнього ювілею від дня виконання "петлі Нестерова" офіцерами та курсантами Житомирського військового інституту імені С.П. Корольова було влаштовано показовий виступ з використанням безпілотних літальних апаратів, серед яких були літаки, гексакоптери, гелікоптери та квадрокоптери. Більшість апаратів, які брали участь у авіашоу, розроблено та сконструйовано офіцерами-викладачами спільно з курсантами і студентами інституту. Задля більшої масовості глядачів авіашоу проводилося біля торговельно-розважального комплексу "Глобал UA" у Житомирі.

Незважаючи на не зовсім льотну погоду, свято демонстрації новітніх розробок проводилося на найвищому рівні. Зацікавлених глядачів було багато, особливо з числа молоді та дітей. Від фігур вищого пілотажу, які демонстрували фахівці, перехоплювало дихання. Здавалося, все відбувається всупереч законам гравітації. Натомість найвищий вияв майстерності та професіоналізму неможливий без відходу від стереотипів.

Застосування безпілотних літальних апаратів та роботизованих систем, які вивчаються та розробляються у Житомирському військовому інституті вже протягом декількох років, здійснюється на всіх військових навчаннях.

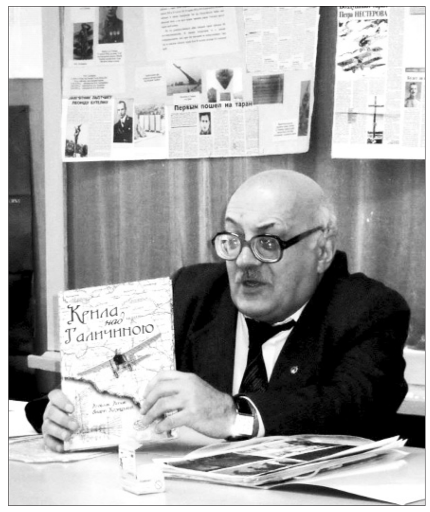
Враховуючи досвід армій передових країн світу, саме створення та застосування роботизованих наземних та повітряних апаратів є перспективним напрямком удосконалення систем озброєння сучасності та майбутнього українського війська. У Житомирському військовому інституті імені С.П. Корольова активно напрацьовують досвід комплексного розвитку пріоритетних високотехнологічних оборонних напрямів створення, випробування та впровадження сучасних високотехнологічних комплексів та систем.

Володимир Наконечний.
м. Житомир.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Історія авіації Галичини – давня і цікава

На одне видання про історію авіації стало більше у бібліотеці окремого полку зв'язку Повітряного командування "Захід", який розташовується у військовому містечку Липники на Львівщині. Свою книгу "Крила над Галичиною" передав в бібліотеку її автор - керівник Галицького аваційно-історико-технічного товариства Ярослав Янчак.

З цієї нагоди для військовослужбовців гарнізону провели читацьку конференцію "Вічна пам'ять. Вічна слава". Її присвятили столітньому ювілею виконання фігури вищого пілотажу - "мертвої петлі" - льотчиком Петром Нестеровим. Організував захід керівник регіонального осередку Всеукраїнського міжконфесійного релігійного військово-християнського братства Юрій Давидов та Галицьке авіаційно-історико-технічне товариство. Окрім військових на нього запросили школярів загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів села Солонка.

Під час спілкування з аудиторією автор книги Ярослав Янчак розповів про цікаві факти, викладені у книзі. Ярослав Ярославович підкреслив, що Петро Нестеров сформувався як льотчик саме в Україні. Тут він здійснив перші багатокілометрові перельоти, ставив рекорди, виконав всесвітньо відому "мертву петлю".

А щоби розповідь була цікавішою, автор продемонстрував чимало світлин і відеоматеріалів, що розкривали біографію льотчика. Заступник командира полку зв'язку з виховної роботи підполковник Василь Лилак наприкінці читацької конференції подякував ініціативній групі за плідну працю, а автора книги і співорганізатора заходу нагородив від імені командира частини Почесною грамотою та пам'ятним вимпелом на честь 70-річчя формування полку. Ярослав Янчак подякував присутнім за увагу і пам'ять про минуле та подарував свою книгу з автографом для бібліотеки.

Владислав Назаркевич.
"Крила України".
Фото автора.

ПАМ'ЯТЬ

У краю партизанської слави

22 вересня 2013 року в Україні вшановувався подвиг партизан та підпільників у період Великої Вітчизняної війни. Особовий склад Житомирського військового інституту імені Сергія Корольова на чолі з заступником начальника інституту з виховної роботи полковником Володимиром Наконечним взяв участь в урочистому мітингу та покладанні квітів до пам'ятника Партизанської слави.

Заходи до Дня партизанської слави продовжились в Державному архіві Житомирської області виставкою оригіналів документів та зразків експонатів. Заступник директора обласного архіву Лариса Мироненко під час відкриття наголосила на тому, що виставка проводиться за активної участі представників Житомирського військового інституту ім. С.П.Корольова, і це не випадковість. Керівництво ЖВІ приділяє значну увагу військово-патріотичному вихованню підростаючого покоління, музейній справі та пошуково-історичній роботі, до якої залучаються курсанти та студенти.

Документи, представлені на виставці, свідчать, що партизанський і підпільний рух на території України, зокрема й на Житомирщині, в роки Великої Вітчизняної війни був за своїм значенням, масовістю й ударною силою, по суті, справжнім другим фронтом у тилу ворога. Виступаючи перед присутніми, доцент кафедри всесвітньої історії Житомирського державного університету імені Івана Франка кандидат історичних наук Олександр Кузьмін зазначив, що на території Житомирської області діяло 25 партизанських з'єднань та близько 90 окремих партизанських загонів, що підтверджує факт значимості партизанського руху у війні. Тож недарма перед в'їздом до області на автомобільних шляхах гордо височіють знаки із написом "Край партизанської слави".

Серед запрошених гостей були також і наукові працівники Житомирського краєзнавчого музею, краєзнавці, громадськість міста. Розглядалися питання діяльності окремих підпільних груп, участі дітей у партизанському русі.

– Війна не закінчена до того часу, доки не похований останній солдат, – зазначив у своєму виступі полковник Володимир Наконечний, – тому спільна робота науковців інституту з працівниками архіву, краєзнавцями буде розвиватися й надалі для того, щоб з історії нашої країни зникали білі плями.

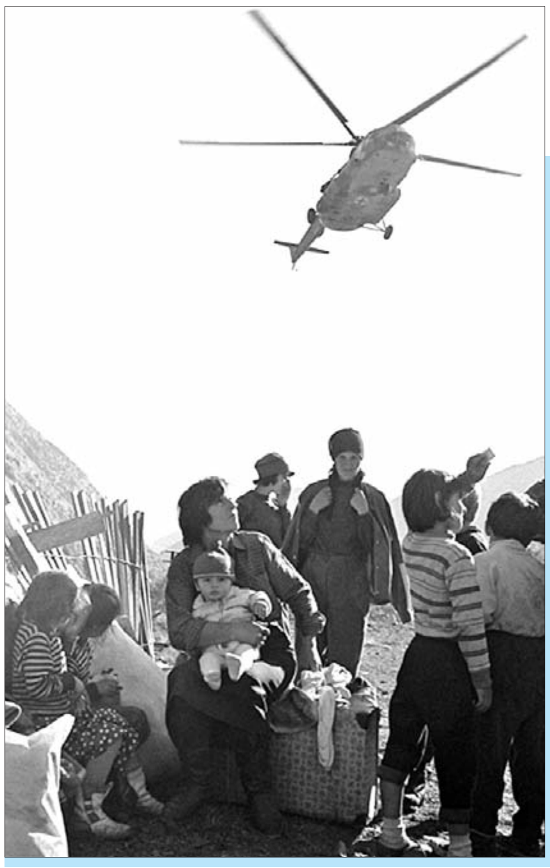

В інституті служать та працюють офіцери, які багато років займаються розкопками. Це – підполковник Володимир Фриз та підполковник запасу Андрій Гусаківський. Цього разу вони представили учасникам заходу експонати, які було знайдено членами організації "Пошук" в результаті копіткої дослідницької роботи, розкопок на місцях боїв, та розповіли про побут підпільників, представили роботу пошукової групи, доповіли про аспекти пошукової роботи з молоддю.

На виставці вперше представили документи окупаційного періоду, з яких знято гриф обмеження доступу. Всього до загального доступу було відкрито 1287 справ, серед яких – і документи про страту партизанів, про розстріл громадян, яких підозрювали у співпраці з партизанами.

На завершення презентації присутні мали можливість ближче познайомитись з представленими архівними документами та експонатами, які були знайдені на місцях боїв під час археологічних розкопок. Офіцери інституту розповідали про кожну деталь експозиції з таким захопленням та подробицями, що це ще довго тримало відвідувачів біля археологічних експонатів.

Володимир Козієв.
м.Житомир.

Перша місія:

Збройний конфлікт між абхазами та грузинами призвів до того, що в осінні холоди 1993 року в цій частині Грузії люди залишали обжиті оселі, побудовані ще їхніми батьками, дідами та прадідами, і тікали подалі, щоб врятуватися самим і зберегти своїх рідних від різанини. Люди виїжджали, використовуючи будь-який попутний транспорт, власні машини, автобуси, трактори. Частина біженців пішла більш рівнинною, але довшою дорогою на Поті. Інша – набагато коротшою – через гірський перевал в районі Сванетії. На лихо, лінія перевалу, позначена на карті, виявилась необробленою просікою, вздовж якої свого часу будували лінію електромережі. Реально цю трасу могли здолати важка гусенична техніка або, як мінімум, "КамАЗи"-всюдиходи. А люди спробували пробитись на "Жигулях" та "Ікарусах".

Колони біженців пішли через гірські перевали в центральну частину Грузії. Жінки, діти, люди похилого віку починали цей шлях із надією на власні сили. Але на їхньому шляху стали не лише чисельні банди мародерів, що снували в ті дні на гірських дорогах, але й негода. Різке похолодання, сніг, заметіль, бездоріжжя застали десятки тисяч людей у горах зненацька. Вибратись звідти вже не було ні можливості, ні сил. Уряд Грузії попросив допомоги у керівництва нашої країни в евакуації постраждалих. Тоді ж і було прийнято рішення відправити у Грузію підрозділи вертольотчиків. Це був час, коли ще не набули поширення гучні фрази на зразок "миротворча операція" чи "гуманітарна місія".

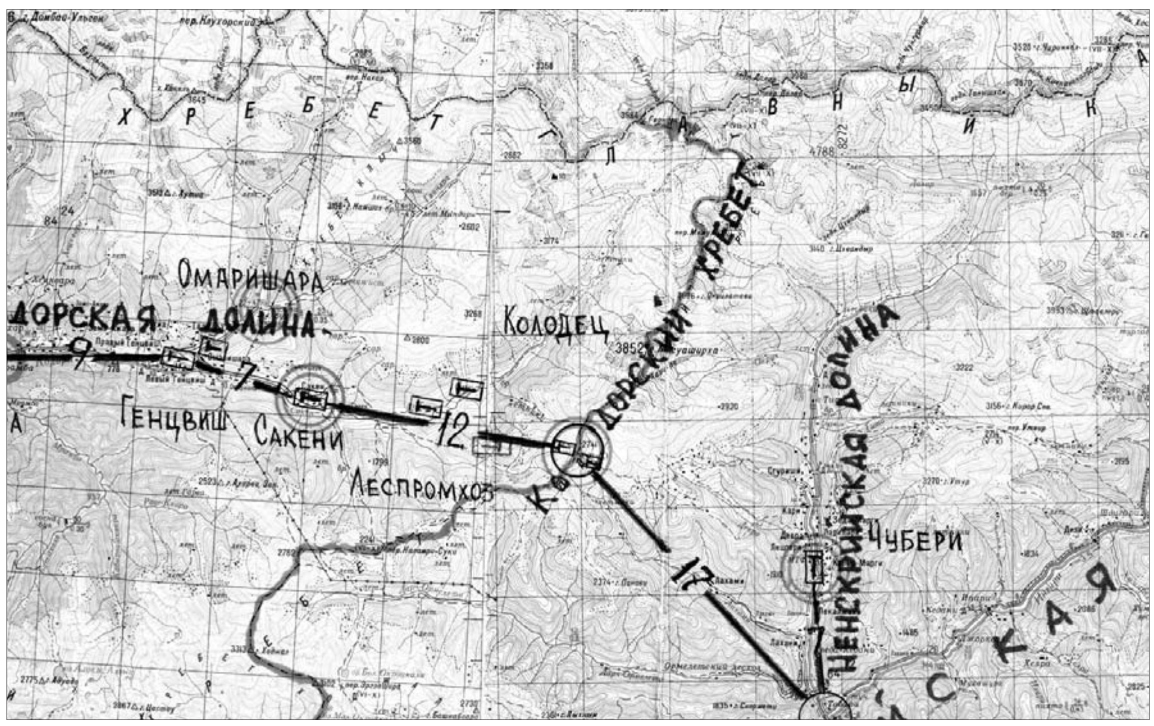
Колись давно довелося прочитати таке визначення героїзму: "Герой – це людина, яка в незвичних умовах робить свою звичну роботу". Коли за цим критерієм оцінювати польоти українських вертолітників у горах Сванетії в жовтні 1993 року, інакше, як героїчними, їх і не назвеш. Можливо, зараз, через два десятиліття, після десятків успішних миротворчих місій українських військовослужбовців у різних регіонах світу робота українських військових льотчиків, техніків, спеціалістів наземного забезпечення польотів з Вапнярки, Херсона, Одеси, Вінниці й Очакова видається звичною. Що в ній могло бути особливого? Рано-вранці зліт, політ по маршруту, приземлення. Завантаження і знову зліт... Буденна робота, яка повторювалася й повторюється багато-багато разів на кожному військовому аеродромі.

Та буденною вона видається лише на перший погляд для, так би мовити, стороннього ока. Для того, хто не бачив у глибокій ущелині збитого за кілька днів до прильоту українських вертольотів точнісінько такого самого Мі-8МТ, тільки з російськими зірками, ураженого невідомими бойовиками, хто не накладав латки на понівечені обстрілом українські вертольоти, хто не стояв на майданчиках поруч із вертольотом і не дивувався, як це так вдалося приземлитися, що лопаті ледве не черкнули по кам'яному схилу ущелини.

Миротворча місія українців у Грузії була миттєвою і тривала лише кілька днів. Для того ж, хто знає, з чим довелося зіткнутися представникам України там, у горах Сванетії в жовтні 1993 року, вона назавжди залишиться героїчною.

І це одразу оцінили фахівці. Вже тоді, у 1993 році, один із представників миротворчої М ісії ООН у Грузії сказав, що на підготовку і виконання подібного завдання цій міжнародній організації потрібно було б не менше кількох місяців. Оонівські функціонери не могли зрозуміти, яким чином українці за чотири доби після звернення грузинського президента встигли підготувати вертолітний загін, спланувати операцію, прибути до країни та ще за п'ять діб виконати зазначений обсяг робіт. Їм для цього знадобилося б зо два місяці. Та й не кожна країна погодилася б направляти в неспокійну озброєну Грузію, де ще лунали постріли та падали вертольоти, своїх громадян.

Більше того, вони обіцяли прискіпливо вивчити український досвід, щоб, так би мовити, бути на рівні. Однак далі балачок справи не пішли. А якщо й пішли, то, швидше за все, з метою більш широкого залучення наших вертолітників на інших неспокійних напрямках. Бо річ, власне, не в досвіді і не в можливостях техніки. Першооснова лежить набагато глибше, і шукати її треба десь у закутках щирої української душі, завжди готової проникнутися співчуттям до ближнього. Щоб осягнути це, треба народитися в Україні.

Саме Україна в ті тривожні осінні дні погодилася. І на чужий біль зреагувала миттєво. Вертолітний загін для виконання нелегкого завдання був сформований за лічені години. Дипломати лише вирішували, як летітимуть українці, в якій ролі, а екіпажі вже готувалися до перельоту, командири уточнювали, скільки і яких фахівців буде потрібно для забезпечення польотів, підбирали готових до виконання нелегкого завдання.

Для військових авіаторів той "грузинський похід" був одним із перших, де українці набували досвіду виконання миротворчих завдань. Все вчились робити самі, без допомоги міжнародних посередників: освоювали нелегку науку домовлятися з бандитами під дулами автоматів, коли від фатальної розв'язки рятують лише холоднокровна впевненість у своїх діях і здатність миттєво знаходити компроміси; набували вміння обходитися "малими силами" і при проведенні переговорів, і при виконанні польотів. Та й літати теж вчилися. Нелегко було навіть досвідченим льотчикам з "афганським" минулим літати поміж горами, крізь ділянки, що простріслювалися, а для захисту на борту мати не комплект споряджених блоків НУРСів, а лише намальовані червоною фарбою хрести.

А починалось усе не так драматично.

... Для начальника штабу авіації ВПС України генерал-майора Юрія Петрова грузинський період служби розпочався дещо несподівано. Надвечір 7 жовтня 1993 року до штабу Військово-Повітряних Сил надійшла шифрограма, де зазначалося: "Відповідно до розпорядження Президента України направити Ан-12 до Кутаїсі (аеродром Копітнарі) восьмого жовтня". Також йшлося про створення і підготовку оперативної групи, яка мала на меті провести рекогносцировку, з'ясувати ряд питань стосовно функціонування й здійснення передислокації основних сил до Грузії, та про підготовку групи вертольотів Мі-8МТ до евакуації людей.

Командувач ВПС України Валерій Васильєв доручив загальне керівництво гуманітарною операцією своєму начальнику штабу. Крім Петрова, до складу оперативної групи входили ще шість офіцерів, кожен із яких відповідав за визначений напрямок роботи. Зв'язком та радіотехнічним забезпеченням опікувався полковник Володимир Бурий, підполковник Олександр Бодров летів до Грузії з метою організувати та забезпечити роботу командного пункту. Для здійснення інженерно-авіаційного забезпечення у склад передової групи призначили підполковника Володимира Бережного, керувати тилом доручили підполковнику Віталію Корзуну, організацію польотів поклали на підполковника Володимира Шабалду, а здійснення метеорологічного забезпечення – на майора Михайла Головацького.

За дві з половиною години український літак здійснив посадку на аеродромі Копітнарі. Враження було не з кращих. Уперше Петров побачив війну на власні очі. Її холодний подих відчувався в повітрі. Напівзруйнований аеродром, озброєні люди, автоматні черги, що лунали звідусіль... Це нагадувало кадри хроніки придністровських подій 92-го. Різниця була лише у тому, що за останніми пощастило спостерігати по телевізору.

Невдовзі після посадки відбулася невеличка прес-конференція, в якій, крім українців, взяв участь Прем'єр-міністр Грузії Отар Пацація. Саме він у подальшому всіляко сприяв проведенню миротворчої операції. Після короткого спілкування із представниками мас-медіа українців доправили до Кутаїсі, де саме й розпочала свою роботу оперативна група.

Суцільний хаос – так можна було коротко охарактеризувати стан, у якому знаходилася кавказька країна. Іноді складалося враження, що ніхто на них не чекав, принаймні цього дня. Грузинська сторона виявилась абсолютно не підготовленою, і не лише з погляду технічного забезпечення операції. Не було жодної статистики щодо кількості біженців, плану проведення евакуаційних заходів. Навіть ті невеличкі спроби грузинської влади самотужки вивозити знедолених людей здебільшого мали спонтанний характер.

Початку операції передувало багато роботи. До моменту прибуття основної групи (15 вертольотів Мі-8 та два Ка-27) необхідно було визначитися з обсягами завдань, вирішити питання забезпечення, скласти маршрути польотів та, найголовніше, підготувати майданчики для посадки вертольотів. Із першим та другим пунктами особливих ускладнень не виникало. Два інші потребували детального вивчення, адже на карту ставилося найцінніше – людські життя.

Майже одразу після прибуття до Кутаїсі Петров вилетів вертольотом для проведення, так би мовити, рекогносцировки. Разом з іншими офіцерами зі складу оперативної групи вони оглядали визначені для евакуації райони та визначались із місцем посадкових майданчиків. Тим часом інші члени оперативної групи вивчали питання авіаційно-технічного, тилового забезпечення, організації зв'язку та налагоджували роботу командного пункту. І за два дні усе було підготовлено, щоб вертольоти прибули не на порожнє місце.

А в цей час на Батьківщині в повному розпалі йшло формування вертолітної складової гуманітарної місії з порятунку біженців у горах Грузії. Для всіх учасників тих подій воно було дійсно раптовим та неочікуваним.

Вранці 7 жовтня 1993 року командувач 5-ї Повітряної армії генерал-лейтенант авіації Віктор Стрельников наказав своєму заступнику з бойової підготовки генерал-майору авіації Євгену Власенку у стислі терміни сформувати вертолітний загін на базі Вапнярського та Херсонського авіагарні-

ми рятували людей

зонів загальною кількістю п'ятнадцять бортів. Щодо екіпажів, то настанов командувача було лише дві: бажано "афганці" і без тривалих перерв у польотах.

Вже надвечір начальник відділу бойової підготовки транспортних літаків і вертольотів 5-ої Повітряної армії полковник Віктор Кутепов, по суті, головний вертолітник півдня України, приступив до формування "льотної складової" місії. Умови майбутніх польотів – непрості, і відібрати для них потрібно було найкращих, найдосвідченіших. Звичайно, "афганців" у полках вистачало, і усіх їх Віктор Павлович знав особисто. Та після повернення "з-за річки" крайнього з них минуло вже майже п'ять років, а дехто повернувся і десять років тому. До того ж, в Україні зразка 1993-го року літали не так багато, як за радянських часів.

Віктор Кутепов добре розумів, що перерви між польотами взагалі та у горах зокрема у льотного складу значні, тож, спираючись на досвід командирів 488-го та 320-го вертолітних полків полковників Андрія Льову та Володимира Апаліхіна, особисто відібрав не лише командирів п'ятнадцяти екіпажів, а й весь льотний склад майбутнього загону. В результаті до 60 відсотків екіпажів удалося укомплектувати "афганцями" та тими, хто раніше служив на Кавказі. Вирушав на Кавказ і полковник Віктор Кутепов. З Одеси, зі штабу 5-ї ПА вилетіли й інші досвідчені вертолітники.

Ближче до обіду 7 жовтня, Дня вже не існуючої Радянської Конституції, командир Вапнярського вертолітного полку Андрій Іванович Льова зібрав у кабінеті заступників та роз'яснив ситуацію: необхідно терміново летіти в Грузію. Перше запитання присутніх: "А що там робити?" перервав телефонний дзвінок.

Командир, не припиняючи розмови, уточнив у присутнього заступника з ІАС:

– Скільки вертольотів можемо надати?

– 15.

– А скільки справних і готових?

– 15.

Одразу запитав заступника командира вертолітного полку майора Павла Мороза:

– Як з особовим складом?

– Підготовлені екіпажі є на всі машини.

Після цієї доповіді почали радитись. Одразу вирішили не покладатися на гостинність приймаючої сторони, а брати все з собою: матраци, зброю, "броню", сухий пайок. Тоді жити можна хоча б з місяць.

Поки полк збирався за сигналом оповіщення, з доповіддю прибув заступник з ІАС. Виявилось, що готових вертольотів на три менше, на що командир відповів: "Ні, готових – 15! Я вже доповів".

Наступного дня готових таки було 15. На ранок їх "облітали" та відправили разом зі всіма до Херсона. До складу окремого вертолітного загону увійшли машини найновішої на той час модифікації – Мі-8МТВ, 1989-1990 років випуску, оскільки однією з найголовніших вимог була безперебійна робота вертольотів. Багато хто з учасників тої гуманітарної місії пригадує, що спочатку з Вапнярки дружини проводжали вертолітників як на Афганську війну.

Ранок восьмого числа був не дуже погожим. Але льотчики мали перший клас, тому на п'ятнадцяту годину всі зібрались у Херсоні.

Тут підготовкою та, власне, формуванням загону з окремих екіпажів займався особисто командувач 5-ї ПА генерал-лейтенант Віктор Стрельников.

У стислі терміни на бортах та днищі кожного вертольота з ініціативи генерал-лейтенанта Віктора Стрельникова нанесли червоні хрести. Крім того, частину льотчиків в екіпажах замінили на місцевих, більшість із яких пройшла Афган, мала достатню підготовку до дій у горах.

Саме через ці хрести, котрі потім, в горах Грузії, вирізняли українські Мі-8 та Ка-27 від інших вертольотів, дещо затримали виліт. Хоча наскільки правильним було це рішення командувача, вертолітники зрозуміли лише там, в горах...

"Якось на завершення чергового дня місії, – згадує генерал-майор Юрій Петров, – на аеродром у Кутаїсі, де було місце нашої дислокації, прийшов представник урядових військ зі складу зенітної батареї ЗСУ-23-4 "Шилка". Після його розповіді я зрозумів, що таке війна по-грузинськи. Адже розповів, що ледве не сталося у перший же день, під час перельоту основної групи до Грузії.

Після тривалого польоту уздовж чорноморського узбережжя на траверзі Поті вертолітники повернули ліворуч та полетіли на Кутаїсі. Прямуючи над Колхідською низовиною, українці навіть не підозрювали, що потрапили у приціл грузинських "Шилок", які після приведення до найвищого ступеня бойової готовності вже були готовими випустити увесь боєкомплект. Знаючи потужність цієї зенітної установки, можна стверджувати, що шанси на успішний переліт бодай однієї машини виглядали доволі примарними. І, швидше за все, так і сталося б, якби не червоні хрести на наших вертольотах.

В останню мить, коли залишалось лише натиснути на кнопку електроспуску, досвідчений комбат, за плечима якого не один рік Афгану, таки вгледів на череві вертушок червоні хрести та дав відбій зенітникам. То був лише один епізод, який став відомим українцям. А хто знає, скільки подібних випадків сталося упродовж місії та скільком врятував життя червоний хрест?"...

Початок 9 жовтня зустрічав густим туманом. Видимість – не далі третьої машини. Доброю звісткою стало те, що у наступному пункті посадки – Багеровому – все ж таки погода льотна.

Колону вертольотів очолив екіпаж майора Олександра Харіна, на борту якого був начальник бойової підготовки 5-ї Повітряної армії генерал-майор авіації Євген Власенко.

Перші "пробили" хмарність лише на трьох з половиною кілометрах висоти. Але далі все йшло за чітким і добре узгодженим планом. Багерове, швидка заправка, зліт, переліт на Адлер. Весь Кримський півострів був затягнутий хмарами, і лише над Багеровим, немовби Боже знамення, ненадовго з'явилося "вікно". На відстані декількох кілометрів хмари прорвалися від краю до краю, пропустили гвинтокрилий загін та знову зімкнулися.

...Усі вже знали, що у грузинських горах люди потрапили в пастку, замерзають. Допомогти можуть лише вертольоти.

Через дві години перельоту з Багерового попереду й знизу з'явився перший "іноземний" аеропорт – російський Адлер. Він розташований так, що захід на посадку можливий лише з боку моря. Від моря і зайшли. Сіли. І тут українців очікувала перша несподіванка: до вертольота підійшли з адміністрації аеропорту: мовляв, сіли – платіть. Від подібних товарно-грошових відносин екіпаж із генералом на чолі – в шоці. Генерал-майор Власенко поїхав до начальника аеропорту з'ясувати умови стоянки й дозаправки, а ми спілкуємось із росіянами:

– Как платить? Ми же с гуманитарной миссией летим... И, потом, за нами – еще шестнадцать бортов...

– Ничего не знаем, – кажуть росіяни. – Сколько сядет бортов – столько сядет, без проблем. Стойте, заправляйтесь. Но... пока не заплатите, ни один не взлетит.

Тим часом із приміщення аеропорту повернувся генерал та заспокоїв нас:

– Усі питання вирішено: стоянка, дозаправка, вечеря й ночівля оплачені тбіліським приватним підприємством "Атлант". Що це за "Атлант", не знаю, та й не наша це справа. Головне, що проблеми відпали.

Один за одним сідали решта машин – п'ятнадцять Мі-8 та два Ка-27. А ще пізніше приземлився Ан-12, яким з України для особового складу групи доставили предмети особистого захисту – бронежилети, захисні шоломи ЗШ-3, рятувальні пояси тощо...

10 жовтня зранку поруч сів колега – Мі-8 російських прикордонних військ. Борт увесь зашитий в броню, з озброєнням та таким самим, як і машина, "заброньованим" екіпажем.

– Не советую лететь вдоль береговой черты, – порадив командир російського екіпажу. – Часто сбивают. Летите минимум в 35 километрах от побережья.

Проте для генерал-майора Власенка це була не новина. Отже, в Адлері сіли, заправились і заночували. Останній відрізок шляху спочатку долали над морем, але на відстані 90 кілометрів від берегової лінії, і так до Поті. Вже на траверзі Поті вони наблизилися до узбережжя і потім до Кутаїсі летіли над материком. А далі – посадка в Кутаїсі. А ще в Адлері дипломати пояснили ситуацію: допомагати доведеться грузинській стороні, а тому з боку Абхазії можливі перешкоди.

Коли летіли і, в принципі, не знали у повному обсязі, з чим доведеться зустрітися та чи буде час на підготовку до польотів у горах, генерал Власенко та полковники Кутепов, Крушинін і Колотовічев планували на місці зайнятися "розмноженням". Тобто, приміром, на один борт як командир мав сісти полковник Віктор Кутепов, на інший – полковник Валерій Крушинін, а правими льотчиками – штатні командири екіпажів. Спочатку мали вивезти їх, потім вони – інших, і так, вивізними польотами, досвід льотної роботи у горах швидко б розповсюдився серед льотчиків загону. Та, виявилося, часу на це не було.

Як тільки вертольоти прибули в Кутаїсі, керівники української миротворчої місії зробили обліт перевалів. За штурвалом – полковник Віктор Кутепов. Як пасажири – генерали Юрій Петров і Євген Власенко. Масштаби трагедії вразили. Люди були сині від холоду. Голодні. Обморожені. Десятки трупів. А найстрашніше – мертві діти. Ще в польоті почали складати план дій: де і скільки людей потребує першочергової допомоги, куди направити перші борти.

Рятувати людей в тому польоті не планувалося, проте...

Долетіли до найвищої точки перевалу і раптом побачили групу знедолених – чоловік десять, серед яких жінки і діти. Як потім вони розповіли українцям, їм пощастило не замерзнути на перевалі та дійти до його вершини, але щоб спуститися в долину, сил уже не вистачило. Люди побачили вертоліт, почали махати руками. А сісти немає куди – жодного більш-менш горизонтального п'ятачка. Кутепов посадив машину на дві точки: два колеса – на карнизі, а третє – у повітрі, над урвищем. Так, не вимикаючи двигунів, завантажили людей і полетіли. Це були перші врятовані грузини.

Далі буде.

Віктор Гедз. "Крила України".

НА ОЗБРОЄННЯ

ВПС Франції озброїлися першим Rafale з Афарська

Агентство оборонних закупівель (DGA) міністерства оборони Франції отримало перший стройовий винищувач Rafale з встановленою на нього радіолокаційною станцією з активною фазованою антенною решіткою. Згідно з повідомленням агентства, літак був поставлений військовим 12 вересня 2013 року. Двомісний бойовий літак з бортовим номером "B339" найближчим часом буде переданий базі ВПС Франції в Мон-де- Марсане на південному заході країни.

Постачання першого дослідного винищувача з радаром з Афарська ВПС Франції відбулося на початку жовтня 2012 року. Новим радаром був обладнаний одномісний літак з бортовим номером "C137". Тоді повідомлялося, що новий бойовий літак став першим серійним європейським винищувачем, що отримав станцію радіолокації з активною фазованою антенною решіткою.

До теперішнього часу DGA розмістило замовлення на постачання 180 винищувачів типу Rafale у версіях M (для ВМС Франції), а також двомісних та одномісних B і C для ВВС. Станом на сьогодні військовим був поставлений 121 літак: 38 Rafale-M, 39 Rafale -B і 44 Rafale-C. Поставка всіх куплених французькими військовими бойових літаків завершиться до 2023 року. У найближчі роки планується почати переобладнання на радари з Афарська вже поставлених винищувачів.

На винищувачі встановлюються радари Thales RBE2 – AESA з активною фазованою антенною решіткою. На відміну від звичайних RBE2 , нові радари мають збільшений радіус дії і збільшений до 10 років міжремонтний ресурс. RBE2 – AESA оснащений новими системами захисту від дії засобів радіоелектронної боротьби.

КОНТРАКТИ

Завершилися випробування "Вікрамадитья"

"Севмаш" 20 вересня 2013 року завершив заводські ходові випробування авіаносця "Вікрамадитья" (колишній авіаносний крейсер "Адмірал Горшков"), призначеного для ВМС Індії. Про це йдеться в повідомленні Северодвінського суднобудівного підприємства. Корабель знаходився в Білому і Баренцевому морях з 3 липня цього року. В ході випробувань були перевірені та підтверджені всі швидкісні і маневрені характеристики корабля, а також випробувані авіаційно-технічні засоби та радіоелектронне озброєння.

У ніч з 27 на 28 липня корабель був виведений на режим найбільш повного ходу і зумів розвинути швидкість в 29,2 вузла. Технічним завданням швидкість повного ходу "Вікрамадитьї" визначена на рівні 29 вузлів. При поверненні на "Севмаш" корабель протягом години також йшов на швидкості повного ходу; ніяких неполадок виявлено не було. За оцінкою суднобудівного підприємства, головна енергетична установка авіаносця та системи "Вікрамадитью" працюють у штатному режимі.

Під час випробувань з палуби корабля здійснювали випробувальні польоти й палубні винищувачі. Зокрема, в середині серпня 2013-го МіГ-29К/КУБ завершили серію випробувальних польотів. Літаки виконали польоти з палуби в нічний час, парні зльоти і посадки з мінімальними інтервалами, а також зльоти з повним бойовим навантаженням.

Ходові випробування корабля проводилися після інтенсивного ремонту, здійсненого в першій половині 2013 року. Цей ремонт знадобився після перших ходових випробувань восени 2012 року, коли при спробі вивести "Вікрамадитью" на повний хід частково зруйнувалася цегляна термоізоляція, а також були виявлені неполадки чотирьох парових котлів.

Згідно з новими даними, передача авіаносця "Вікрамадитья" Індії відбудеться 15 листопада 2013 року, після чого корабель відправиться в міжбазовий перехід до нового місця служби.

Росія і Індія уклали контракт на постачання "Вікрамадитьї" у 2004 році. Спочатку сума операції склала 1,5 мільярда доларів, проте пізніше була збільшена до 2,3 мільярда доларів. За умовами угоди, ВМС Індії отримали авіаносець безкоштовно, але оплатили ремонт і модернізацію корабля, а також постачання палубних винищувачів МіГ-29К/КУБ і вертольотів Ка-27 і Ка-31. Поставка авіаносця замовникові затримується вже майже на п'ять років.

РОЗРОБКИ

Робота-носія зроблять тихим і броньованим

Управління перспективних дослідницьких проектів (DARPA) Пентагону уклало з американською компанією Boston Dynamics додатковий контракт на доопрацювання чотириногого робота-носія LS3 (Legged Squad Support System), відомого також як BigDog. Як повідомляє IEEE Spectrum, допрацьована версія робота повинна стати більш тихою, надійною і стійкою до пострілів з малокаліберної зброї.

Сума додаткового контракту склала десять мільйонів доларів. Всі роботи повинні бути завершені не пізніше 31 березня 2015 року. Які конкретно поліпшення можуть бути виконані в конструкції LS3, поки не відомо. Як відзначає видання, для зниження шумності робота його бензинова енергетична установка може бути замінена гібридною. При цьому необхідно буде збільшити потужність установки, щоб робот міг прийняти додаткове навантаження у вигляді бронювання.

Розробка LS3 в інтересах Пентагону ведеться з 2006 року. Новий робот повинен стати робочою конячкою для військових, несучи вантажі загальною масою до 180 кілограмів на відстань до 32 кілометрів. За час розробки інженери Boston Dynamics навчили LS3 реагувати на голосові команди, швидко підніматися після падіння і орієнтуватися в складних умовах місцевості.

Крім того, крім прямування по заздалегідь позначеному маршруту робот може орієнтуватися і на "господаря", слідуючи за ним по п'ятах.

ДОМОВЛЕНОСТІ

Фінляндія погодила нові умови поставки вертольотів NH90

Міністерство оборони Фінляндії погодило з європейським консорціумом NHIndustries нові умови контракту на постачання 20 багатоцільових вертольотів NH90 TTH. Узгодження знадобилося, оскільки консорціум не зміг забезпечити своєчасну поставку куплених машин. За умовами нової угоди, постачання перших NH90 повинно завершитися у 2014 році, з 6-річним запізненням щодо початкового терміну.

Фінляндія придбала 20 вертольотів в 2001 році. Сума операції склала 370 мільйонів євро. За умовами базової угоди, їх постачання повинно було завершитися в 2008 році. Протягом наступних років NHIndustries мав модернізувати NH90 до стандарту повної операційної готовності FOC. Загалом Фінляндія отримала лише 16 вертольотів: 5 – у версії початкової операційної готовності (IOC), 10 – IOC + і 1 – FOC. У 2008 році NHIndustries виплатив покупцеві штраф у розмірі 20 млн євро за зрив поставок вертолітної техніки. Після узгодження нових умов контракту у вересні 2013 року, NHIndustries до середини 2014-го повинен буде поставити Фінляндії чотири NH90 у версії FOC, що залишилися, а потім забрати перші 16 машин і до кінця 2018 модернізувати їх до версії FOC. Модернізація техніки буде проводитися зі знижкою.

Версія FOC відрізняється від IOC і IOC + розширеним набором бортового радіоелектронного обладнання, а також низкою поліпшень, розроблених NHIndustries впродовж програми NH90. NHIndustries поставляє вертольоти NH90 замовникам з великими затримками. Через це в липні 2012 року міністерство оборони Португалії відмовилося від покупки таких машин. В даний час військові відомства Нідерландів і Греції також розглядають можливість скорочення покупки NH90.

СТАРТИ

Відбувся успішний пуск ракети-носія "Антарес" з вантажним космічним кораблем "Лебідь"

18 вересня 2013 року о 17 годині 58 хвилин за київським часом з Центру космічних польотів на острові Уоллопс (США) проведено успішний пуск нової ракети-носія "Антарес".

Ракета-носій "Антарес" вивела на орбіту вантажний корабель "Лебідь" (Cygnus) корпорації Orbital Sciences Corp, комерційного партнера NASA, який повинен доставити на Міжнародну космічну станцію (МКС) близько 700 кг вантажу, включаючи продукти харчування та одяг для членів екіпажу МКС.

Це був другий пуск ракети-носія "Антарес". Перший, демонстраційний, пуск РН відбувся 22 квітня цього року.

РН "Антарес" призначена, в першу чергу, для доставки вантажів на МКС, а також для запуску комерційних і державних космічних апаратів.

Головний розробник РН – корпорація Orbital Science Corporation (США). Основна конструкція першого ступеня РН "Антарес" розроблена Конструкторським бюро "Південне", виготовлена Південним машинобудівним заводом в кооперації з українськими підприємствами "Хартрон– АРКОС" (Харків), "Київприлад" (Київ), "Хартрон-ЮКОМ" (Запоріжжя), "ЧЕЗАРА", "РАПІД" (Чернігів) та іншими. Українські фахівці брали безпосередню участь у підготовці та проведенні пуску.

– Реалізація проекту Antares є дуже важливою для розвитку співпраці України і США в космічній сфері як складової стратегічного партнерства двох країн, – зазначив посол України в США Олександр Моцик у коментарі Укрінформу щодо запуску ракети-носія "Антарес" з космодрому на острові Уоллопс. – Антарес для нас − дуже важливий проект, який підкреслює, що Україна є країною високих технологій, космічною країною і активно бере участь в сьогоднішньому освоєнні космічного простору. Таких країн у світі є небагато, і це ще раз говорить про високий науково-технічний потенціал, який завжди був характерний для української науки. Це велика подія в наших двосторонніх відносинах, оскільки співпраця в космічній сфері є важливим елементом нашого стратегічного партнерства".

За його словами, під час зустрічей керівники Національного аерокосмічного агентства США (NASA) і американської корпорації Orbital Science ділилися своїми "найкращими враженнями" щодо проекту Антарес. "І ми вже з упевненістю дивимося в майбутнє цієї програми. Сьогодні був другий запуск. Попереду ще 8. Ми маємо тверду надію, що програма буде продовжувати активно розвиватися в інтересах обох країн", – зазначив посол і додав, що наступний запуск Antares очікується в середині грудня.

Дипломат підкреслив, що можна тільки пишатися високим потенціалом державних підприємств України "Конструкторське бюро "Південне" і "Південний машинобудівний завод", які за рівнем відповідають кращим світовим компаніям.

"НЕСТИКОВКА"

Стиковка "Лебедя" відкладена

Запланована на 22 вересня стиковка американського вантажного корабля Cygnus ("Лебідь") з Міжнародною космічною станцією не відбулася.

У ході зближення за кілька годин до запланованого часу стиковки було встановлено зв'язок між кораблем і МКС та почався обмін навігаційною інформацією з метою визначення відносного положення двох об'єктів. Однак прийняті кораблем дані не відповідали очікуваним і були відкинуті його комп'ютерною системою як недостовірні. Двома годинами пізніше було ухвалено рішення про скасування стикування.

При розслідуванні виявилося, що формат даних навігаційної системи на Cygnus не відповідає тому, який існує на аналогічній системі на МКС. Причини невідповідності знайдені, підготовлена поправка в бортове програмне забезпечення корабля, яка була перевірена на наземному імітаторі та завантажена на корабель.

23 вересня компанія-розробник Orbital Sciences Corp. спільно з NASA заявили, що зближення і стикування вантажного космічного корабля Cygnus ("Лебідь") з Міжнародною космічною станцією відкладаються до суботи 28 вересня.

Після скасування першої спроби 22 вересня наступна балістична можливість стикування була через дві доби, 24 вересня. Однак 23 вересня було вирішено, що правильніше провести його після того, як буде запущений і пристикується до МКС транспортний пілотований корабель "Союз ТМА-10М".

Пуск ракети космічного призначення "Союз-ФГ" з кораблем "Союз ТМА-10М" і екіпажем 37/38-ї експедиції на Міжнародну космічну станцію – 25 вересня. Стиковка – приблизно через шість годин після старту.

За повідомленням Orbital Sciences, всі основні підсистеми "Лебедя" працюють у штатному режимі, і корабель збирається "добре відпочити перед остаточним зближенням зі станцією". Cygnus має всі ресурси, необхідні для тривалого перебування на орбіті, як зазначив виконавчий віце-президент компанії Френк Калбертсон.

ВИПРОБУВАННЯ

Боїнг тестує двигуни апарата CST-100

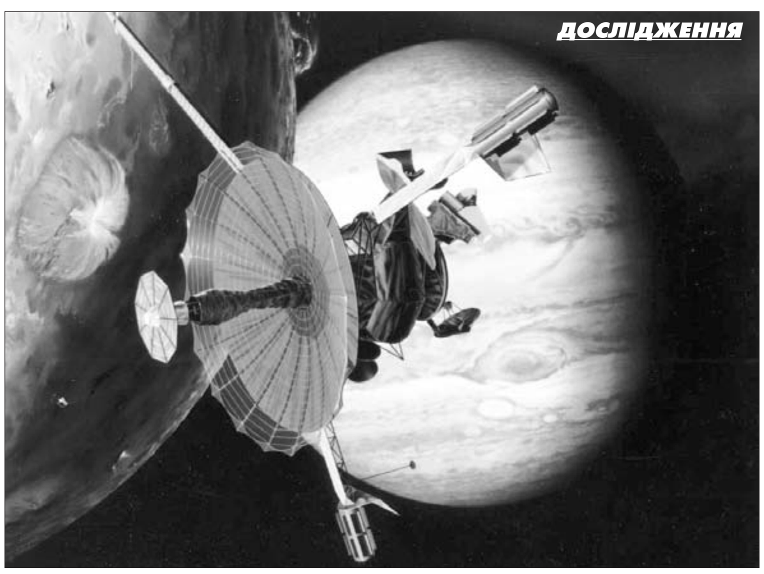
Космічний апарат компанії Боїнг CST-100 – в одному кроці від польоту після ряду випробувань струменевих рулів системи реактивного управління, які проводилися на ракетному полігоні Уайт-Сандс в Лас-Крусес, штат Нью-Мексико.

Компанія Боїнг і Аеродджет Рокетдайн (Aerojet Rocketdyne) нещодавно завершили перевірочні випробування, які симулювали космічне середовище. За результатами тестів було визначено, як робота двигунів буде прискорюватися, сповільнюватися і приводити в рух космічний апарат, виводячи на земну орбіту астронавтів НАСА.

Компанія Боїнг розробляє повністю інтегровану систему транспортування екіпажу, яка включає в себе космічний апарат CST-100 і ракету-носій Атлас V (Atlas V) компанії United Launch Alliance при співпраці з Комерційної програмою НАСА з доставки екіпажу (NASA's Commercial Crew Program).

Система орієнтації в орбітальному польоті космічного апарата CST-100 має в своєму розпорядженні 24 двигуни, надаючи можливість космічному апарату виконувати критичні маневри в космосі. У процесі тестових випробувань двигуни були протестовані у вакуумній камері, що симулює космічну середу.

ДОСЛІДЖЕННЯ

Тріумфи космічного апарата Галілео

Минуло вже десять років відтоді, як космічний апарат НАСА Галілео (Galileo) поринув у безжальну атмосферу Юпітера 21 вересня 2003, закінчивши місію, яка надала цінну інформацію про найбільшу планету Сонячної системи та її супутники. Однак спадщина цієї місії досі продовжує жити, оскільки його відкриття не тільки змінили наш погляд на цю планету, а й на супутники і астероїди в цілому.

Галілео був запущений 18 жовтня 1989-го. Космічний апарат не відразу попрямував до Юпітера. Для здійснення гравітаційних маневрів він використовував траєкторію, яка була названа VEEGA (Venus – Earth – Earth gravity assist) – космічний апарат скористався тяжінням Венери і Землі. Повз Венери він пройшов 10 лютого 1990 року, а потім минув Землю двічі: 8 грудня 1990 і 8 грудня 1992 року.

На шляху до своєї мети Галілео не був "мовчазним" мандрівником. Йому вдалося здійснити близький обліт кількох невеликих астероїдів, включаючи астероїд Іду (Ida), який він пройшов 28 серпня 1993, а також виявити його супутник Дактиль (Dactyl).

Зрештою, Галілео досяг Юпітера 7 грудня 1995. Він перетнув орбіту планети і скинув зонд в її атмосферу. Подібне сталося вперше. Зонд Галілео виміряв температуру, тиск, швидкість вітру, щільність атмосфери Юпітера, а також зібрав інформацію про її хімічний склад.

Цей космічний апарат дозволив людству дізнатися про бурі на Юпітері, які у багато разів сильніші за Земні. Крім того, Галілео зібрав цінну інформацію про супутники Юпітера. Падіння в атмосферу Юпітера стало для Галілео запланованим кінцем.

ПЛАНИ

Індія готується до місії на Марс

Індія розкрила свої плани щодо космічного апарата, який планується відправити з місією на Марс. Представники космічної галузі країни заявили, що запуск космічного апарата заплановано здійснити наприкінці жовтня або на початку листопада. Дану інформацію вдалося отримати засобам масової інформації.

Індійська організація космічних досліджень (Indian Space Research Organisation) заявила, що запуск космічного апарата буде проведений з космодрому, розташованому на острові Шріхарікота (Sriharikota), штаті Андхра-Прадеш (Andhra Pradesh). Як очікується, космічний апарат досягне Марса у вересні 2014 року.

"Космічний апарат планується відправити на Марс в період з 21 жовтня по 19 листопада. Запуск буде зроблений ракетою-носієм. Космічний апарат обладнаний п'ятьма вимірювальними приладами, за допомогою яких буде зроблений ряд експериментів під час його перебування на орбіті Червоної планети. Досліджувати Марс він буде протягом дев'яти місяців", – заявив директор супутникового центру Індійської організації космічних досліджень Шівкумар (Shivkumar) в місті Бангалор. Вартість даного проекту оцінюється в 83 млн доларів.

НА ОРБІТУ

Запущено "Фен'юнь-3" № 03

23 вересня о 11:07 за пекінським часом (3:07 UTC) у Центрі космічних запусків Тайюань був проведений успішний пуск РН "Чанчжен-4С" з метеорологічним супутником "Фен'-юнь-3" № 03. Новий супутник буде давати погодний моніторинг разом з двома раніше запущеними метеосупутниками цієї серії.

Перший і другий китайські полярні метеосупутники другого покоління "Фен'юнь-3" були виведені на орбіту в травні 2008 року і листопаді 2012 року відповідно. Крім метеоспостережень, вони також використовуються для моніторингу стихійних лих і екологічного середовища. Зібрана ними інформація використовуватиметься при вивченні глобальних змін клімату, а також в інтересах авіації та судноплавства.

Завдяки скоординованій роботі орбітального угруповання з трьох супутників дані моніторингу погоди будуть оновлюватися не раз в 12 годин, а кожні 6 годин, що дозволить значно підвищити можливості китайських метеорологів у проведенні спостережень і складанні середньострокових прогнозів погоди.

Советские пионеры-реактивщики

О том, что в гитлеровской Германии велись, и велись, надо сказать, довольно успешно разработки реактивных двигателей и ракет, знают многие. И, справедливости ради, следует признать, что если бы заметных успехов в этом деле немцы добились бы раньше, война могла бы забрать жизни ещё большего количества советских людей. Про немецкие “фау” и реактивные “мессершмитты”, которые стали применяться гитлеровцами уже в преддверие близкой агонии Третьего Рейха, знают, пожалуй, все...

А вот многие ли из нас знают, что и в Советском Союзе разработки в области реактивной техники велись довольно успешно, причём – ещё с 1933 года?! Именно тогда, ровно 80 лет назад, был создан Реактивный институт, позднее преобразованный в НИИ №3.

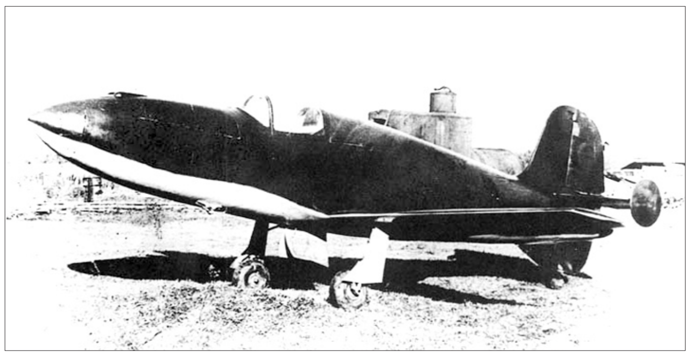
Созданный в октябре 1933 года Реактивный научно-исследовательский институт (РНИИ) возглавил Иван Клеймёнов, а его заместителем по научной части стал Сергей Королёв. В РНИИ продолжили начатые ещё в 1927 году работы по созданию ракетных двигателей на твёрдом топливе. Результатом стало изготовление нескольких десятков двигателей, так необходимых для создания реактивной артиллерии, реактивной авиации и ракет.

Кто не знает владычицу полей боёв Великой Отечественной, легендарную “Катюшу”! Первые два образца реактивных систем залпового огня, прототип боевой машины БМ-13, впоследствии получивших поэтическое название “Катюша”, были смонтированы на базе автомобиля ЗИС-5 к лету 1938 года. На войсковых испытаниях установки залпового огня заместитель наркома обороны, талантливый военный инженер Василий Аборенков, доложил правительственной комиссии о том, что небольшое подразделение из пяти боевых машин в два залпа по 240 ракет способно уничтожить всё живое и боевую технику на площади в один квадратный километр.

И вскоре легендарные гвардейские миномёты, как тогда называли эти реактивные установки, показали себя в бою. 14 июля 1941 год семь установок залпового огня под командованием капитана Ивана Флёрова были испытаны на практике. Первый в истории залп реактивной артиллерии смёл с лица земли железнодорожный узел Орша вместе с находившимися на нём немецкими эшелонами с войсками и боевой техникой. Успешное применение капитаном Иваном Флёровым нового оружия послужило причиной его массового изготовления на Воронежском заводе имени Коминтерна и на Московском заводе “Компрессор”. Одним из основных предприятий по производству снарядов стал Московский завод имени Владимира Ильича.

Всего советская промышленность выпустила 10 тысяч ракетных установок и 12 миллионов снарядов к ним.

За 10 лет существования института было создано немало образцов реактивных двигателей и техники, работающей на них. Так, создавались экспериментальные баллистические ракеты и двигатели к ним. В 1939 году состоялись лётные испытания крылатой ракеты 212 с двигателем ОРМ-65. Через год лётчик Владимир Фёдоров совершил полёт на ракетном планере РП-318, сконструированном в РНИИ. В 1942-ом лётчик-испытатель Георгий Бахчиванджи совершил полёт на первом ракетном самолёте БИ-1 с двигателем, сконструированным также в РНИИ. В 1943-1944 годах были выпущены ряд других экспериментальных баллистических и крылатых ракет и двигателей к ним.

К сожалению, попытка в 1942-1944 годах создать собственный ракетный самолёт “302” закончилась неудачей (что и послужило основанием для ликвидации НИИ).

18 февраля 1944 года Государственный комитет обороны в связи с “нетерпимым положением, сложившимся с развитием реактивной техники в СССР” постановил: “...Государственный институт реактивной техники при СНК СССР ликвидировать” и возложить решение этой задачи на Наркомат авиационной промышленности.

Реактивный институт канул в Лету, просуществовав лишь 10 лет. Да, неудач было в работе немало, но ведь это и понятно: советские учёные и конструкторы делали свои первые шаги в этой отрасли. Как известно, первый блин всегда бывает комом, так получилось и в этом случае. Однако за годы работы в РНИИ десятки молодых талантливых учёных получили первые навыки в ракетостроении и создании реактивных двигателей, что уже через несколько лет после ликвидации Реактивного института дало свои результаты – появились первые серийные реактивные самолёты и ракеты.

За огромный вклад в отечественную и мировую науку и технику в 1966 году кратерной цепочке (длиной 540 км) на обратной стороне Луны присвоено наименование РНИИ.

Підготував Олексій Тригуб. “Крила України”.

“Красный” прорыв в стратосферу

80 лет назад, 30 сентября 1933 года, стратосферный аэростат “СССР-1”, построенный в Стране Советов, с экипажем в составе Георгия Прокофьева, Эрнста Бирнбаума и Константина Годунова совершил рекордный полёт на высоту 19 километров. Это был по-настоящему выдающийся рекорд, ведь до советского стратостата в мире в стратосферу поднимались лишь дважды.

Так, швейцарцы Огюст Пиккар и Пауль Кипфер в 1931 году достигли высоты в 15,7 км, а затем тот же Огюст Пиккар в компании с бельгийским учёным Максом Козинсом в 1932 году побил свой рекорд и поднялся в этот раз на высоту 16,2 км. Третьим был “СССР-1”, побив рекорд западных коллег почти на три километра.

Первое заседание по изучению стратосферы в Москве было собрано председателем Гидрометеорологического комитета РСФСР Николаем Сперанским 19 января 1932 года – через полгода после первого в мире полёта в стратосферу. На этом заседании была образована Комиссия по изучению стратосферы, а через несколько дней принято решение начать строительство стратостата для подъёма с людьми на высоту 20-25 км.

Работу по созданию стратостата возглавил командир отдельного воздухоплавательного дивизиона Георгий Прокофьев. В проектировании и постройке принимали участие Отдел воздухоплавания ГК НИИ ВВС, кафедра воздухоплавания Военно-воздушной академии им. профессора Николая Жуковского, Научно-исследовательский институт резиновой промышленности и другие организации.

Одним из инициаторов постройки стратостата и конструктором его гондолы был начальник Бюро особых конструкций ЦАГИ Владимир Чижевский. Гондола имела шарообразную форму диаметром 2,3 м и 9 иллюминаторов для кругового обзора диаметром 120 и 150 мм. Для проведения научных исследований стратосферы в гондоле и снаружи её были установлены приборы для исследования космических лучей, электрического поля и электропроводности воздуха, а также точные навигационные приборы: альтиметры, секстант, термометры, самопишущие барографы, метеорографы и вариометр. На борту стратостата располагалась мощная радиостанция. На стропах вне гондолы были подвешены специальные приборы для взятия проб воздуха.

Оболочка стратостата отличалась от оболочек обычных аэростатов своими размерами – её объем составлял 24500 мм.

Запуск стратостата состоялся в Подмосковье 30 сентября 1933 года в 8 часов 40 минут. Достигнув рекордной высоты, стратонавты направили радиограмму в адрес ЦК ВКП(Б), Реввоенсовета и Совнаркома:

“Экипаж первого советского стратостата выполнил поставленную перед ним задачу и сообщает о благополучном завершении подъёма стратостата “СССР” на высоту 19000 м (по приборам). Экипаж готов к дальнейшей работе по овладению стратосферой. Командир стратостата “СССР” Прокофьев. Пилот Бирнбаум. Инженер Годунов”.

В тот же день около 17 часов стратостат приземлился около Коломенского завода. Специально сформированная комиссия зафиксировала мировой рекорд высоты. Постановлением Президиума ЦИК СССР от 14 ноября 1933 года все организаторы и участники полёта были награждены орденами. Ордена Ленина получили члены экипажа стратостата Г.Прокофьев, К.Годунов, Э.Бирнбаум, а также С.Марголин, В.Чижевский, И.Моисеев, Е.Кузина, участвовавшие в постройке “СССР-1”.

Підготував Олексій Тригуб. “Крила України”.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

30 вересня - 6 жовтня

30 вересня 1954 р. *народився заступник начальника авіації ПС ЗС України О.В.Кулібаба.*

30 вересня 1965 р. *встановлено почесні звання “Заслужений пілот СРСР” і “Заслужений штурман СРСР”.*

30 вересня 2003 р. *у Києві відкрився Державний музей авіації.*

1 жовтня 1918 р. *народився військовий льотчик, двічі Герой Радянського Союзу С.Д.Луганський.*

1 жовтня 1946 р. *у Харкові сформована військова академія радіолокації, згодом – ВІРТА ім. Маршала Л.Говорова.*

1 жовтня 1968 р. *народився заступник директора Департаменту стратегії розвитку системи управління Збройних Сил Міністерства оборони України І.А.Бойко.*

1 жовтня 1992 р. *створено першу українську авіакомпанію в формі спільного підприємства – “Міжнародні авіалінії України”.*

МАУ

2 жовтня 1909 р. *Б.М.Юр’єву видано патент на одногвинтовий вертоліт, вперше оснащений автоматом-перекосом.*

2 жовтня 1934 р. *в СРСР почалися льотні випробування на флатер, С.І.Анохін.*

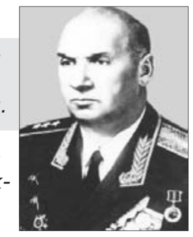
2 жовтня 1934 р. *здійснив перший політ навчальний літак АІР-9 ДКБ “Як” з М-11, Ю.І.Піонтковський.*

2 жовтня 1939 р. *здійснив перший політ дослідний двомісний броньований штурмовик ЦКБ-55 (БШ-2) – прототип штурмовика Іл-2, В.К.Коккінакі.*

2 жовтня 1954 р. *народився льотчик-випробувач АНТК ім. О.К.Антонова А.М.Куліков.*

2 жовтня 1965 р. *народився начальник відділу служби військ штабу Командування Повітряних Сил Збройних Сил України О.М.Борщевський.*

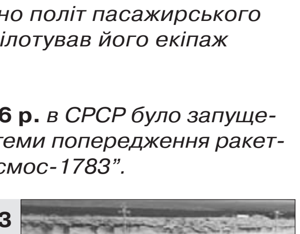
3 жовтня 1918 р. *народився командувач 43-ї РА (1961-1962) П.Б.Данкевич.*

3 жовтня 1943 р. *народився заслужений льотчик-випробувач СРСР М.К.Шкурко.*

3 жовтня 1964 р. *народився начальник Центрального управління забезпечення пально-мастильними матеріалами Збройних Сил України Тилу Збройних Сил України генерал-майор А.В.Бородулін.*

3 жовтня 1967 р. *вперше в історії авіації було здійснено політ пасажирського літака Ту-154. Пілотував його екіпаж Ю.В.Сухова.*

3 жовтня 1986 р. *в СРСР було запущено супутник системи попередження ракетного нападу “Космос-1783”.*

3 жовтня 2003 р. *із заводського аеродрому заводу “Авіант” здійснив політ Ан-124-100 №03-03 – вісімнадцятий і останній “Руслан” київського складання, екіпаж В.Горовенка.*

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

30 вересня - 6 жовтня

4 жовтня 1957 р. *з космодрому Байконур був виведений на орбіту перший штучний супутник Землі "ПС-1" конструкції С.П.Корольова. Початок космічної ери.*

4 жовтня 1960 р. *народився перший заступник начальника Генерального штабу Збройних Сил України І.В.Кабаненко.*

4 жовтня 1972 р. *народився головний інженер радіотехнічних військ штабу Командування Повітряних Сил Збройних Сил України полковник О.В.Бєлавін.*

4 жовтня 1997 р. *у м.Корольов відкрито монумент, присвячений 40-річчю запуску першого ШСЗ. Встановлений макет вітчизняної БРДД Р-2. Керівник проекту – І.Єфремов, художник – Г.Коровін.*

5 жовтня 1930 р. *народився льотчик-космонавт, двічі Герой Радянського Союзу П.Р.Попович. В 1954 р. закінчив Качинське ВАУЛ ім. О.Ф.М'ясникова. Здійснив 2 польоти в космос.*

5 жовтня 1963 р. *народився заступник начальника Тилу Збройних Сил України полковник В.А.Войтенко.*

6 жовтня 1927 р. *народився один з керівників і організаторів ракетно-космічної промисловості, перший заступник міністра загального машинобудування, Герой Соціалістичної Праці Б.В.Бальмонт.*

6 жовтня 1937 р. *засновано факультет наземного забезпечення бойових дій авіації ХУПС ім.І.М.Кожедуба.*

6 жовтня 1956 р. *народився член збірної України з вертолітного спорту, майстер спорту Л.Ф.Крігер.*

6 жовтня 1959 р. *народився директор Департаменту розробок і закупівлі озброєння та військової техніки Міністерства оборони України А.А.Артюшенко.*

6 жовтня 1961 р. *на заводі № 478 (сьогодні це "Мотор Січ") завершились державні випробування турбогвинтового двигуна АІ-24, який використовувався на літаках Ан-24, Ан-26 та Ан-30.*

6 жовтня 1963 р. *народився начальник штабу – перший заступник командувача Повітряних Сил Збройних Сил України А.М.Артеменко.*

6 жовтня 1970 р. *народився командир Севастопольського зенітно-ракетного полку підполковник М.М.Задорожний.*

6 жовтня 1977 р. *здійснив перший політ реактивний винищувач четвертого покоління МіГ-29 ("9-12") з двигунами Р-33 конструкції С.П.Ізотова, О.В.Федотова.*

6 жовтня 1984 р. *здійснив перший політ радянський стратегічний ракетоносець-бомбардувальник Ту-160 з повним комплектом обладнання серійного бомбардувальника.*

Танкова трагедія 1941 року

Продовження. Початок у № 38

Командувач фронту намітив створити два ударні угруповання: північне 22-, 9- і 19-й механізовані і 31-й стрілецький корпуси – в районі Луцька; південне – 4-, 8-,15-й механізовані і 37-й стрілецький корпуси – в районі Бродів. Намічалося нанести удар в загальному напрямі на Сокаль одночасно силами 24 дивізій, з яких 18 були танковими і механізованими. У шести мехкорпусах було близько 4000 танків! – більше ніж у всіх "Панцерваффен". Однак виконання намічених завдань ускладнювалося рядом обставин. Механізовані корпуси перебували від району бойових дій на відстані до 200 км, і був потрібен певний час на їх зосередження. Тому наступ можна було розпочинати не раніше ранку 25 червня. До того ж, авіарозвідка доповіла про ворожі армади чисельністю у 2000 танків, що рухалися від Бреста на Ковель через ліси й болота Полісся. Тому слідом за 41-ю танковою пішла на "загрозливий напрямок" 215-а механізована дивізія 22-го мехкорпусу.

23 червня німецькі війська відновили наступ. У середині дня 23 червня противник знайшов слабке місце, яким був стик між Рава-Руським і Перемишльським укріпрайонами. З метою ліквідації загрози прориву ворожих військ на стику УРів, командувач 6-ї армії вирішив з ранку 24 червня нанести контрудар в районі Немирів силами 4-го мехкорпусу.

4-й механізований корпус був одним з найпотужніших в Червоній армії. Командував ним "той самий" генерал-майор А.Власов, майбутній організатор Російської визвольної армії (РВА). До складу його мехкорпусу входили 8-а і 32-а танкові та 81-а мехдивізія – всього 979 танків. Більше половини бойових машин були найновітніших типів: 313 "тридцятьчетвірок" і 143 "КВ". У дивізіях були зібрані найдосвідченіші танкісти, але це нічого не вирішувало: корпус "розсмикали" по частинах. Ударні сили мехкорпусу в перший же день війни були розпорошені по фронту понад 100 км і вели бої самостійно. Що стосується контрудару на Немирів, то він був неорганізованим і не поліпшив положення на ділянці прориву 159-ї стрілецької дивізії.

32-а танкова дивізія (командир полковник Ю.Пушкін) 4-го мехкорпусу була однією з найсильніших дивізій Червоної армії. Тільки в ній в числі штатних 375 танків було 173 "Т-34" і 49 "КВ". Перший бій вона провела 23 червня в районі Кам'янки-Струмилової, де підбила 18 танків і знищила 5 протитанкових гармат противника, втративши при цьому 11 своїх танків і командира 64-го танкового полку. Під час нічного бою 24 червня танкісти дивізії підбили 16 танків, втративши 15 своїх машин. До 29 червня 32-а танкова дивізія полковника Ю.Пушкіна, у взаємодії з 81-ю мехдивізією полковника П.Варипаєва, обороняла Львів... За тиждень війни 32-а танкова дивізія втратила 37 своїх "КВ" і 146 "тридцятьчетвірок", 103 бійців і командирів убитими і 259 пораненими. Половина танків вибула з ладу через технічні поломки, відсутність запчастин і автомашин технічної допомоги. Тільки 10% цих бойових машин вдалося відправити в ремонт. У боях було втрачено 30% і ще 10% загрузли в болотах. Дивізія підбила 110 танків і знищила 96 протитанкових гармат. Результат – вельми скромний для однієї з кращих дивізій РСЧА.

Зазначимо, що після провалу радянського наступу 32-а танкова дивізія 4-го мехкорпусу відійшла до Тернополя. В атаках на Дубне вона участі не брала, opинилася на той момент останнім з'єднанням, в якому ще була значна кількість нових танків. Проте вже до середини липня від колишньої могутності залишилося: 1 танк Т-34, 5 танків БТ-7 і 11 бронеавтомобілів БА-10. Останні машини звели в один батальйон і передали у розпорядження командувача Київського укріпленого району.

22 червня після прориву на стику радянських 5-ї і 6-ї армій І-а танкова група фон Клейста була спрямована в напрямку на Радехів і Берестечко, вийшовши до 24 червня до річки Стир. Оборону на річці зайняла 131-а моторизована дивізія 9-го мехкорпусу генерал-майора К.Рокоссовського.

Але головні події відбувалися в районах Луцька, Рівного, Дубна, Бродів. Тут до кінця дня 24 червня на стику між 5-й і 6-й арміями утворився 50-кілометровий розрив.

Командувач фронту прийняв рішення силами 15-го мехкорпусу (комкор генерал-майор І.Карпезо) у взаємодії з 4-м мехкорпусом з ранку 24 червня завдати удару в напрямку Радехова, Сокаля, розгромити ворога, що прорвався, і надати допомогу 124-й стрілецькій дивізії, яка билася в оточенні. 22-й мехкорпус спільно з 135-ю стрілецькою дивізією і 1-ю протитанковою бригадою мав завдати удару з району Луцька на Володимир-Волинський і з'єднатися з оточеною німцями 87-ю дивізією. З підходом 9-го і 19-го механізованих і трьох стрілецьких корпусів передбачалося розвинути успіх і завершити розгром противника.

Одним з перших вступили в бій війська 15-го механізованого корпусу, у складі якого було 749 танків. Командир корпусу вирішив виконати бойове завдання силами 10-ї (вона мала 363 танки, у тому числі 66 новітніх, решта "застарілі" типу "БТ-7" і "Т-26") і 37-ї танкових дивізій (32 "Т-34", 1 "КВ-1", інші 283 одиниці "мотлоху на гусеницях з 45-мм "пукалками"). На підготовку до наступу танкові частини мали мало часу, тому 23 червня всі вони ще знаходилися в русі в зазначені їм райони. Тим часом 48-й моторизований корпус 1-ї танкової групи Клейста за підтримки бомбардувальної авіації просувався в напрямку Радехова. Назустріч йому висувалася 10-а танкова дивізія 15-го мехкорпусу. 37-а танкова і 212-а моторизована дивізії цього корпусу почали висунення пізніше, і не в район Радехова, а на інші ділянки. У цілому з'єднання 15-го мехкорпусу діяли в смузі шириною до 70 км. Лісисто-болотиста місцевість з слаборозвиненою мережею доріг сильно ускладнювала дії танкових частин.

Близько восьмої години ранку 23 червня в районі Радехова почався танковий бій, який тривав значний час і відрізнявся винятковою завзятістю та запеклістю. У ході зіткнень з німецькою 11-ю танковою дивізією, під впливом авіації та від технічних несправностей частина танків 15-го мехкорпусу була відразу втрачена. Від 10-ї танкової дивізії в цьому бою в перший половині дня брав участь один лише передовий загін у складі 3-го батальйону 20-го танкового полку і 2-го батальйону 10-го мотострілецького полку. У цьому бою було знищено 20 танків противника, 16 протитанкових гармат. Передовий загін, укривши свої машини за складками місцевості, в основному з місця розстрілював ворожі танки. І тільки після того, як були витрачені всі боєприпаси, радянські підрозділи відійшли в південному напрямку, втративши в бою 6 танків "Т-34", 20 танків "БТ" та 7 чоловік убитими.

На жаль, успішні дії передового загону не були вчасно підтримані головними силами 10-ї танкової дивізії і 15-го механізованого корпусу в цілому... 23 червня південніше Радехова два батальйони німецьких "Т-ІІІ" знищили 46 танків "БТ-7" на марші 10-ї танкової дивізії. Основні сили 20-го танкового і 10-го мотострілецького полків підійшли до своїх підрозділів лише в другій половині дня і суттєво змінити хід бою вже були не в змозі. Відчайдушні, але цілком безуспішні атаки 15-го мехкорпусу на Радехів 23-24 червня коштували радянським танкістам десятків машин, у тому числі багатьох підбитих і кинутих через поломки "КВ". 19-й танковий полк 10-ї танкової дивізії, застрягши в болоті в районі Ссолувка, Конти, на вказаний рубіж взагалі не вийшов і в атаці не брав участі. Танкові частини не були підтримані дивізійною артилерією і не були прикриті зенітною артилерією, адже 10-й артилерійський полк і 10-й зенітний артилерійський дивізіон перебували все ще на шляху прямування з таборів, а в боєкомплекті танків "Т-34" не виявилося бронебійних снарядів.

Потім 19-му танковому полку 10-ї тд змінили бойове завдання. 25 червня він отримав наказ слідувати в район Бродів, де нібито з'явилися німецькі танки. Таким чином, 15-й мехкорпус наступав в північному напрямку, а 19-й танковий полк – на схід. А полк, між іншим, мав у своєму складі до двохсот одиниць бронетехніки. Більше половини машин застрягли в дорозі через технічні несправності. Вислана розвідка доповіла, що противника в Бродах та його околицях не виявлено. Пішов наказ повернутися в колишній район.

Поки полки і дивізії корпусу Карпеза маневрували на одному, по суті, місці в пошуках противника, 11-а танкова дивізія Крювеля обхідним маневром 25 червня зайняла Дубно. Слідом за нею в прорив увійшла 16-а танкова дивізія генерала Хубе і 16-а моторизована.

Через відсутність даних про противника 37-а танкова дивізія отримала завдання знищити ворожі танки в районі Адами, де, як з'ясувалося згодом, ніяких танкових частин супротивника не виявилося. Внаслідок цього 37-я дивізія не тільки марно втратила дорогоцінний час, але і зазнала на марші нічим не виправданих втрат.

Зауважимо, що для контролю за виконанням директив Москви в Тернопіль прибув начальник Генерального штабу генерал армії Жуков, який зажадав, не втрачаючи часу, віддати накази військам про підготовку контрудару. Наступати слід було "негайно", не чекаючи підходу резервів фронту. Але щоб зібрати розкидані по лісах і полях танки, був потрібен час. У результаті "негайно" перейти в наступ з усього південного угруповання (три механізованих корпуси, що мали в своєму складі більше 2500 танків) міг тільки 15-й мехкорпус, а з північного (ще три корпуси і більше 1400 танків) – тільки 19-а танкова дивізія 22-го мехкорпусу. Замість нанесення потужних, скоординованих за часом і місцем ударів, Жуков обрав тактику атак розрізненими, не взаємодіючими між собою з'єднаннями, надавши, таким чином, фон Клейсту можливість бити їх по частинах.

Запеклі танкові бої в районі Радехова тривали і 24 липня. Однак внаслідок неодночасного виходу частин 15-го механізованого корпусу в район бойових дій удари наносилися по частинах і бажаних результатів не давали. Радянський 15-й мехкорпус, виснажений форсованими маршами і частково знекровлений, не зміг взяти Радехів. Тому військам корпусу не вдалося виконати поставлене перед ними бойове завдання. А корпус був одним з найбільш потужних за своїм озброєнням і оснащенням рухливих з'єднань Червоної армії. Досить сказати, що в ньому, крім легких танків, було 64 танки "КВ" і 71 танк "Т-34". Підтвердилася стара істина: "Воюють не числом, а вмінням..."

Далі буде.

Ігор Чичкань.
Людмила Кошелєва.
Матеріал до друку підготував Володимир Алєксєєв.

ЦІКАВИНКИ ЗВІДУСІЛЬ

У Нідерландах представили нову картину Ван Гога

Музей Ван Гога в Амстердамі оголосив 9 вересня, що відкрив раніше не відому картину Вінсента Ван Гога. "Захід сонця в Монмажурі" 1888 року – перша велика картина художника, виявлена від 1928 року. У містечку Монмажурі у французькому Провансі Ван Гог бував багато разів.

За словами директора музею Акселя Рюгера, таке відкриття вдається зробити "раз у житті". "Захід сонця в Монмажурі" виставлять у музеї Ван Гога в Амстердамі 24 вересня.

1991 року цей же музей уже досліджував цю ж картину, коли до нього звернулися її власники, але тоді вирішив, що це не робота Ван Гога. Цю думку змінили нові дослідження, зокрема аналіз фарби, а також лист художника, в якому він описав цю картину своєму братові й додав, що був нею невдоволений.

Найменша жінка планети вразила Нью-Йорк

Джйоті Амґе, зріст якої менший від 63 сантиметрів, – нині найменша у світі жінка. 12 вересня вона відвідала найвище доступне громадськості місце Нью-Йорка – оглядовий майданчик на 86-му поверсі "Емпайр Стейт Білдінґ", рекламуючи Книгу рекордів Гіннесса за 2014 рік.

Амґе, якій 19 років, важить лише 5 кілограмів. Вона народилася в Індії з ахондроплазією – захворюванням, що перетворює людину на карлика.

За її словами, те, що вона потрапила до Книги рекордів Гіннесса, відкриває їй світ, і вона сподівається відвідати ще багато місць і країн.

Крім того, Джйоті Амґе, яка вже знялася у двох індійських кінофільмах, хоче спробувати себе і в Голлівуді.

У Гонконгу виставили на продаж ранні твори Воргола

У Гонконгу 11 вересня відкрилася виставка-продаж ранніх творів Енді Воргола. Цю колекцію, названу "Від Воргола з любов'ю", художник створив у 1950-і роки. 46 творів, як вважають, будуть оцінені в суми від 10 тисяч доларів до 1 мільйона – стільки може коштувати головний твір виставки "Десять однодоларових банкнот".

Американський художник відвідав Гонконг та інші частини Азії в 1956 році, коли йому було менш як 30. І, як кажуть фахівці, вплив цієї подорожі відчутний у творах із нинішньої виставки.

У Гонконгу добре знають творчість Енді Воргола. Зокрема, цього року там виставляли близько 400 творів художника. Їх побачили понад 250 тисяч осіб.

Родина шукачів скарбів у США знайшла золото на 300 тисяч доларів

У штаті Флорида у США родина мисливців за скарбами розбагатіла за пару днів, діставши зі старовинного затонулого корабля в Атлантичному океані золота на суму приблизно у 300 тисяч доларів.

Рік Шмітт із дружиною та двома дітьми, які вже роками полюють за скарбами, витягли золоті ланцюжки й монети з суден, що затонули біля берегів Флориди під час урагану 1715 року з вантажем золота, який везли з Куби до Іспанії.

За даними суднових документів, ці 11 суден везли золота на суму у близько 400 мільйонів доларів США за нинішніми цінами. Частину його, на 175 мільйонів, уже дістали, кажуть у компанії, яка має права на ці скарби і дозволяє й іншим пошукати щастя за субконтрактами.

За законами США і Флориди, штат має право на частку до 20 відсотків від скарбу, щоб виставити знахідку в музеї; решту поділять порівну родина Шміттів і компанія-власник прав на скарб.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Якими препаратами слід лікуватися з обережністю

Періодично у засобах масової інформації з'являються повідомлення про виявлення відповідними службами фальсифікованих лікарських препаратів. Наскільки небезпечним та поширеним є в Україні таке явище, як підроблення ліків, УНІАН.Здоров'я розповів керівник Держлікслужби Олексій Соловйов.

Насамперед, він зауважив, що із запровадженням 2011 року кримінальної відповідальності за фальсифікацію медпрепаратів, ситуація кардинально змінилась, і підроблених ліків в Україні не так-то й багато. "В Україні реалізується близько 10 тисяч найменувань ліків, і лише 41 найменування було виявлене в 2012 році як фальсифіковане", – зазначив Олексій Соловйов.

Зрозуміло, що далеко не кожен покупець може зрозуміти: чи то він вживає фальсифікат, чи справжній препарат. Так, молодій людині, що час від часу купує ліки, важко запідозрити, що той або інший препарат неякісний. Натомість люди старшого віку, пенсіонери або ж хронічно хворі, котрі довго приймають той чи інший препарат, можуть помітити, що якось відрізняється колір препарату, упаковка, смак. "Нам дзвонять і розповідають, що змінилося місце розташування назви, нечітко друкувався термін придатності або номер серії. На все це варто звертати увагу, і Держлікслужба реагує на всі звернення, проводячи позапланові перевірки", – говорить Соловйов. Також він нагадує про те, що варто слідувати ще простішим правилам: не купувати медикаменти через інтернет, де їх ніхто і ніяк не контролює, і звертати увагу на умови зберігання ліків в аптеках.

Найчастіше у 2013 році підроблювали такі препарати, як л-лізин есценат, мукалтін, фезам, амізон, мезим-форте, фуросемід. Також в Україні можна зустріти у продажу неякісні препарати і ті, які ввезені контрабандою. Неякісними препаратами називають ті, які були легально проведені, але в результаті неналежного зберігання зіпсувались. Бувають лише одиничні випадки, коли відбувається якийсь збій у виробництві і препарат випускається неякісним. Найчастіше якість міняється на якомусь з етапів реалізації – або при зберіганні, або при транспортуванні, або в аптеці. Так, серед препаратів, серед яких частіше попадаються неякісні: баралгетас, фервекс, ензистал, вігор, доларен, настоянка шипшини.

Ще у Держлікслужбі зазначають, що є певне правило фальсифікації ліків в нашій країні: найчастіше підроблюються ті препарати, які мають хороші рекламні бюджети і добре продаються. Є ще одне правило: ліки вартістю до 20 грн не підроблюють, оскільки це просто нерентабельно.

Головна небезпека від застосування підробленого препарату полягає в тому, що пацієнт і лікар чекають ефекту від застосування, а ефекту ніякого немає. Якщо пацієнт, наприклад, приймає антибіотик, то протягом 5 днів препарат повинен подолати в організмі запальний процес. Втрачається дорогоцінний при лікуванні час. За спостереженнями керівника Держлікслужби, отрут в підроблених ліках не буває. Буває фальсифікат, в якому взагалі відсутня діюча речовина, буває фальсифікат, в якому недостатня кількість діючої речовини, а буває такий, який повністю повторює препарат. Але навіть якщо "виробник" повністю повторив препарат і пігулка подіяла, це випадковість.

У 2017 року за всіма ліками в Україні почнеться в буквальному розумінні слова стеження. У Держлікслужбі розповіли, що працюють над створенням системи, яка відстежуватиме кожну окрему упаковку від моменту, коли вона була проведена, до того, як вона потрапила до рук хворому.

"Така система вже достатньо успішно працює в Туреччині. Настільки успішно, що в Євросоюзі ухвалили рішення ввести аналогічну у всіх країнах ЄС. Суть системи – в тому, що ще на етапі виробництва кожній упаковці ліків привласнюється свій номер, який вноситься до державної бази даних ліків. При реалізації упаковки з неї сканується цей код, і в базі даних висвічується, що ця пачка вже була продана. Якщо ця система дійсно запрацює, то можливість реалізації підробленої упаковки буде неможлива", – говорить Олексій Соловйов.

Упровадити таку систему у нас планують до 2017 року, разом зі всім Євросоюзом. Влітку цього року в Держлікслужбі вже відбулася публічна апробація роботи цієї системи, і зараз фахівці допрацьовують проект і удосконалюють її роботу .

БАТЬКАМ НА ЗАМІТКУ

Право на помилку

Чи задумувались ви, до чого може призвести зайва строгість? Строгі батьки будуть лаяти, дорікати, закликати бути уважнішими і більше займатися. Але ж "погана оцінка" – це не вирок. Це всього лише оцінка рівня знань, повідомлення, що над цим матеріалом треба ще попрацювати, розібратися, зрозуміти.

У дитини в голові існує зв'язок – помилка, значить покарання. Чи правильно це? Чи можливо чогось навчитися, не роблячи помилок? Дітям необхідно дати зрозуміти, що помилки, невдачі, розчарування – це нормальні етапи життя, це уроки, які ми виносимо зі своїх вчинків і рішень. Важливо зробити правильний висновок з негативного досвіду, а не впадати в паніку або самобичування. Ми ж не лаємо малюка, який робить перші кроки, коли він падає. Ми піднімаємо його і знову ставимо на ноги. Все життя ми вчимося вчитися. Життя дає нам зрозуміти, що ми не досконалі, але в цьому немає нічого страшного.

"Кому кажу?! Не лізь в калюжу! Стій спокійно! Дай, краще я сама! А я ж казала!" Як часто ми самі вимовляємо ці слова і чуємо їх від інших батьків. У нас немає терпіння – почекати, дати час зробити правильно. Ми не враховуємо різницю в досвіді дорослого, який може себе контролювати, і дитини, якій треба бути скрізь, отримати все відразу, спробувати самій. Якщо дитині загрожує небезпека, то треба взяти її за руку і відвести в сторону. Якщо ж небезпеки для життя немає, то дайте їй впасти, піднятися, спізнитися, забруднитися, засмутитися. Так знайомство з навколишнім світом і його наслідками будуть набагато зрозумілішими. Скільки буде "двічі два"? Дитині ще тільки поставили запитання, вона задумалася, а мама вже шепоче "чоти...". Своїм страхом, що вона зробить помилку, відповість не так, мама дає зрозуміти, що цінність дитини в чужих очах прямо залежить від правильності її відповідей. А хіба це так? Адже найважливіше, як вміє дитина думати, згадувати, вирішувати в умі завдання, а не отримати швидше правильну відповідь. Тут процес важливіший за результат. Тому не поспішайте договорити за дитину, підказати їй, не виявляйте засмучення, якщо вона помилилася. Тоді і вона навчиться не панікувати через помилку, а спокійно її виправляти.

Інші он які, а моя! Вже скільки разів закликали психологи: не порівнюйте свою дитину (чоловіка, свекруху) з іншими, адже всі люди різні. Але, на жаль, ми завжди відзначаємо різницю в поведінці і навичках одновікових дітей, але тільки чомусь волієм робити висновки не на користь своєї дитини. Як правило, такі матусі не помічають, що захоплюючись чужою дитиною і розчаровано відзначаючи, що "моя ще не може", вони дають зрозуміти своєму малюкові, що він слабший за інших, а значить гірший. Так, непомітно, в дітях формується комплекс неповноцінності та звичка порівнювати себе з іншими, виділяючи чужі достоїнства і концентруючись на своїх недоліках. Але ж "мій не гірший", просто темп розвитку у кожного свій, інтереси і темперамент у людей, навіть найменших, відрізняються.

Вміти визнавати власні помилки, попросити вибачення, прагнути виконувати свою справу краще – це головний приклад роботи над собою, який ми можемо дати дітям. Немає людей, які не помиляються. Це відбувається і з дітьми, і з дорослими. І найкраще, що можна зробити, вказуючи на помилки дітям, – це підтримати їх, допомогти виправити і рухатися далі.

Сторінку підготувала Оксана Уретій.

ПРОФЕСІЙНИЙ БОКС

Бурсак завоював титул WBA Continental

За одноголосним рішенням суддів, українець Макс Бурсак став володарем вакантного титулу WBA Continental, здобувши перемогу у складному протистоянні з незручним і непоступливим суперником.

Запеклий поєдинок з британцем Ніком Блеквеллом тривав усі 12 раундів. Особливо інтригуючим став четвертий раунд, коли Бурсак побував у нокдауні за хвилину до його закінчення. Незважаючи на це, українець, зумів встати та протриматися до гонга, а потім, продовжити бій і довести його до переможного кінця.

За підсумками дванадцяти раундів, судді віддали перемогу українцеві з рахунком 114-113 і двічі 115-112.

Після бою Макс зізнався, що цей поєдинок був найважчим у його кар'єрі.

- У мене був дуже хороший і в той же час непростий суперник: молодий, заряджений і амбітний. Якщо Нік буде продовжувати розвиватися такими темпами, то на нього чекатиме велике майбутнє. Я в своїй кар'єрі вперше побував у нокдауні і сподіваюся, що востаннє, – зазначив український боксер.

До речі, серед численних уболівальниць Макса Бурсака на шоу була присутня Злата Огневич. Вона виконала гімн України на підтримку нашого боксера.

БОРОТЬБА

Українка – чемпіонка світу

Українська борчиня Аліна Махиня-Стадник здобула золото на чемпіонаті світу з вільної боротьби, що проходив у столиці Угорщини Будапешті.

У ваговій категорії до 67 кг українка на шляху до чемпіонського звання по черзі перемогла білоруску Галину Левченко (7:0), в 1/8 фіналу здолала Лауру Скуінь з Латвії (5:4), у чвертьфіналі на туше поборола німкеню Аліну Фокен, а в півфіналі, також на туше, розправилася з японкою Сарою Досо. Переможною для українки стала фінальна сутичка з канадською спортсменкою Стейсі Анакен.

Всього у жінок було розіграно сім комплектів нагород. У командному заліку українки посіли 5 місце, поступившись збірним Японії, Монголії, Америки та Китаю. В медальному заліку українки – четверті.

Шосте місце і путівка на чемпіонат світу до Італії

Вперше в історії збірна України з баскетболу зіграє на чемпіонаті світу. Таким є головний підсумок Євробаскету-2013, що відбувся в Словенії.

Підопічні Майка Фрателло, здолавши у напруженому поєдинку Італію (66:58), забезпечили собі путівку на перший у своїй історії чемпіонат світу, який прийматиме Іспанія з 30 серпня до 14 вересня 2014 року.

Останній матч за п'яте місце проти господарів турніру вийшов, по суті, товариським і символічним. Збірна Словенії обіграла наших з рахунком 69:63 та передала Україні естафету чемпіонатів Європи. Таким чином, чоловіча збірна України завершила свій тріумфальний виступ на чемпіонаті Європи-2013, фінішуючи на шостому місці.

- Досі не віриться, що ми добули путівку на чемпіонат світу. Все нібито у сні було вже після виходу в другий раунд, але тренер нам постійно говорив, що не можна зупинятися. Ми нікого не боялися, і це допомогло нам зробити такий прорив. Майк на прощання сказав, що чекає від нас такого ж успіху і через рік на чемпіонаті світу, – поділився баскетболіст нашої збірної Максим Корнієнко.

БАСКЕТБОЛ

За повідомленням прес-служби Федерації баскетболу України, Президент України Віктор Янукович привітав національну збірну команду з баскетболу з завоюванням путівки на чемпіонат світу в Іспанії в 2014 році. Він побажав команді успіхів у подальших змаганнях, нових звершень і гідно представити нашу країну серед кращих баскетбольних команд світу.

До речі, напередодні фінального матчу Євробаскету-2013 було презентовано логотип та візуальне оформлення Євробаскету-2015, який прийматиме Україна. За словами творців, логотип натхненний традиційними українськими танцями - арканом і гопаком, які відомі своїми стрибками, за аналогією зі стрибками у баскетболі.

ЮВІЛЕЇ

15 років рука "Імпульсу" – на пульсі баскетбольних подій

У Мукачівському міському баскетбольному клубі ветеранів "Імпульс" грають справжні ветерани: лише ветеранів Збройних Сил у складі клубу – семеро, тобто – кожен четвертий. Велику і плідну роботу актив клубу проводить щодо пропаганди та популяризації одного із видовищних ігрових видів спорту, назва якого – баскетбол. У ці осінні дні мукачівські ветерани баскетболу відзначають 15-у річницю від дня утворення свого клубу. За цей порівняно незначний період активістами проведено 283 баскетбольних заходи, у яких взяв участь 8201 спортсмен. Організовано 100 турнірів за участю 802 команд, було зіграно 668 ігор, 180 товариських зустрічей, 10 конкурсів "Кращий "снайпер" міста", 7 змагань з вуличного баскетболу.

За цей час чоловіча та жіноча команди клубу 9 разів представляли свій край на чемпіонатах України, які проходили в Євпаторії, Житомирі та Севастополі. Жіноча команда у 2012 році стала першим чемпіоном України серед жіночих команд. З 2009 року мукачівські баскетболісти зустрічалися з представниками 15 країн на чемпіонах Європи та світу. На чемпіонаті Європи у 2010 році у Загребі чоловіча команда посіла почесне 5 місце. На 7-му чемпіонаті Європи в Каунасі в 2012 році та на 12-му чемпіонаті світу у Салониках у 2013 році "Карпатські ведмедиці" здобули срібні нагороди. На цих престижних змаганнях вони здобули 9 перемог і зазнали тільки 2 поразки від чемпіонів світу – команди Литви.

Мукачівські баскетбольні команди брали участь у міжнародних турнірах, які проходили у Словаччині, Чехії, Польщі, Австрії та Литві. У цих змаганнях ветерани у різних вікових групах 18 разів ставали призерами і 5 разів посідали перші місця. Наші баскетболісти брали участь у всеукраїнських турнірах і змаганнях, де 13 разів вони ставали призерами і тричі здобували золото. На цих баскетбольних заходах ветерани зіграли з представниками 20 міст України, а більше всього зустрічей провели з командами Києва, Житомира, Донецька та Львова.

Кращими "снайперами" клубу "Імпульс" серед чоловіків є Віктор Кваша – 1866 очок, серед жінок – Ольга Продан – 602 очки. Найкоректнішими гравцями клубу вважаються 74-річний Віктор Харитонов та Еріка Катц.

Не забувають ветерани баскетболу дітей та школярів загальноосвітніх шкіл міста та району. З ними "імпульсівці" організовували та проводили свята баскетболу, конкурси "Снайпер", змагання "Веселі старти", стритбол, у яких активну участь взяли і юні баскетболісти, і вболівальники. Як шефську допомогу ветерани передали навчальним закладам міста та району, спортивно-оздоровчим таборам, середньо-спеціальним закладам та військовим частинам Мукачівського гарнізону м'ячі, комплекти баскетбольної форми, баскетбольні сітки, кільця, книги про історію українського баскетболу та олімпійський рух в Україні.

У засобах масової інформації про роботу клубу з пропаганди та популяризації баскетболу було надруковано понад 1000 інформаційних статей та фотографій.

Хочеться висловити щиру подяку і вдячність ветеранам клубу "Імпульс" Віктору Харитонову, Степану Горвату, Сергію Гарапку, Сергію Фельбабі, Любові Чурі, Тетяні Кобзар, Ользі Продан, Ларисі Кузнецовій та іншим членам ветеранського клубу за активну і плідну роботу щодо пропаганди баскетболу серед різних верств населення нашого краю. За цю активну роботу багато ветеранів клубу нагороджено дипломами та грамотами Федерацією баскетболу України, керівництвом області та міста.

Особливо вдячні ветерани клубу "Імпульс" своїм меценатам за допомогу в цій значній роботі з пропаганди здорового способу життя, організації культурного дозвілля серед дітей та молоді, а саме – Петру Жборі, Сергію Безику, Іллі Матьолі, Сергію Герасим'юку, Олександру Молнару, В'ячеславу Шутку, Станіславу Диденку, Олександру Яковенку, Юрію Тягуру, Василю Поппу, Миколі Чижевському, голові Закарпатського відділення НОК України Івану Риляку, президенту обласної федерації баскетболу Олександру Зубковському та іншим помічникам, небайдужим до цього видовищного виду спорту.

Віталій Бібік.
м.Мукачеве.

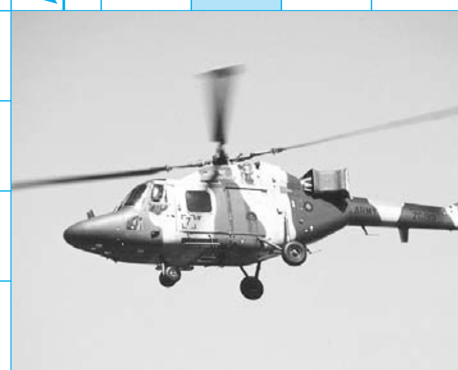
ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається з 27.08.1999 р.
ВІДДРУКОВАНО У
ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед".
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А,
тел. (0432) 55-63-97

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця,
вул. Червоноармійська, 105
тел: 067-587-02-96,
0432-59-62-26,
факс: 0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@ps.mil.gov.ua
krula_ukr@ukr.net

Головний редактор
М. ПОПЛАВСЬКИЙ
Заст. головного редактора: С. Клименко.
Відповідальний секретар: О.Олехнович.
Дизайн та верстка: Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Тир. 20373 Зам. № 132236.
Перший редактор Сергій Свенцицький

Британський літак
Латиноамериканський танець
Велика рогата жуйна тварина
Шаріатський суддя
Народ у Китаї
Хижа прісноводна риба
Радянський письменник
Будинок
Нота
Велика змія
Варвар
Східна настільна гра
Епоха
Штат США
Судно Амундсена
Легендарний шведський гурт
Велике помістя у Бразилії
Країна в Африці
Український поет
Країна в Африці
Марка вертольота
Пересувна авіаційна майстерня
Міцний алкогольний напій
Видатний німецький фізик
Малоазійська богиня родючості

Тупорилий крокодил
Бойова машина
Сукупність іудейського традиційного закону
Видатний радянський шахіст
Російський курорт на Чорному морі
Вид покриття для підлоги
Велика палиця
Правляча партія в Україні (скорочено)
Місто на Полтавщині
Японський національний одяг
Хабар

Кімната у лікарні
Ракетно-артилерійське озброєння
Обладнане приміщення для стрільби
Місто у Північній Осетії
Радянський полководець
Американська актриса
Грошова одиниця деяких країн
"Батько" Буратіно
Наступальна граната
Кондитерський виріб
Марка літака
Розмінна монета в Лаосі
Обласний центр в Росії
Велика простора кімната
Народ у Китаї
Символ Вірменії
Марка автомобіля
Тип судна
Марка літака
Український воєначальник
Баскська терористична організація

ЦІКАВО

Чому засинаючи, ми переживаємо відчуття падіння?

Напевно, ви не раз переживали дивне раптове відчуття падіння при засинанні, що змушувало вас різко прокинутися. Насправді це не сон про падіння, який трапляється у фазі глибокого сну, як вважають багато людей, а миттєве фізичне відчуття, яке нас будить і яке супроводжується галюцинацією, а не сном.

Щоб краще зрозуміти цей феномен, потрібно розібратися в механізмі сну. Сон починається у тій частині мозку, яка називається ретикулярною формацією, що посилає сигнали спинного мозку на розслаблення м'язів і придушення стимулів. Поштовх, який ви відчуваєте, коли прокидаєтеся, не піднімає вас, коли ви спите, оскільки організм гасить власну свідомість. З цим усі згодні. Але далі думки вчених різняться.

Сигнал пішов не в той бік

Одна група вчених помітила, що сигнал від ретикулярної формації у деяких людей перемикається. Замість того, щоб придушити скорочення м'язів, він підсилює їхнє скорочення на практично будь-який стимул. У науці це позначають терміном "гіпногогічні сіпання". Коли людину пересмикує при пробудженні, раптова зміна положення без прямої підтримки під руками або ногами може змусити людину вважати, що відчуття, які вона пережила, це падіння.

Тіло розслабилося, а мозок працює

Інші вчені вважають, що відчуття падіння з'являється від самої дії розслаблення, особливо якщо людина схвильована і не може влаштуватися зручніше. У міру того, як м'язи розслабляються під час засипання, мозок залишається стежити за ситуацією. Млявість м'язів і той факт, що людина ніби "осідає", інтерпретується мозком, як раптове відчуття падіння. І мозок намагається розбудити людину.

Стрес викликав галюцинації

А як щодо галюцинацій? Всупереч тому, як вважає більшість людей, галюцинації – це не щось надзвичайне, і багато з нас у тій чи іншій мірі відчували їх. Галюцинація – це лише досвід, при якому мозок неправильно інтерпретує деяку групу стимулів. Так, наприклад, вам може раптом здатися, що ви краєм очей бачите кішку, котра стежить за вами, і раптом виявляється, що це насправді купа сміття біля стовпа. Мозок просто робить поспішний висновок і створює картинку, яка виявляється не зовсім вірною.

Такі галюцинації посилюються при стресі, коли мозок швидше робить поспішні висновки, і при втомі, коли мозок автоматично не перетворює стільки інформації, скільки він робить за інших умов. Коли ви засинаєте, відчуваючи тривогу, будучи надчуттєвими до стимулів, некомфортна ситуація призводить до того, що мозок отримує раптовий сигнал про небезпеку (тіло падає) і вишукує причину, чому воно падає. Він виробляє напівсон, що ми пам'ятаємо, коли прокидаємося, у якому, наприклад, ви йшли і просто посковзнулися.

АВТОДРОМ

Сімейний універсал Fiat 500L стане спортивним

Придворне спортивне ательє "Фіата" Abarth не планує обмежуватися лише "п'ятисотками" і, ймовірно, найближчим часом покаже прокачані версії найновіших моделей італійської марки – субкомпактвена Fiat 500L і бюджетної "Панди".

Інформація про можливу появу нових "Абатів" з'явилася на сайті MSN Cars. Abarth розглядає можливість розширення модельного ряду бренду за рахунок інших моделей п'ятисотого сімейства. Зараз у "Абата" є жвавий 1,4-літровий турбомотор з віддачею до 180 кінських сил. Цей двигун ставлять на Fiat 500 Abarth, його відкриту модифікацію, а також на заряджений Fiat Punto. Якщо Abarth дійсно випустить гарячий Fiat 500L, машина стане прямим конкурентом Mini Countryman Cooper S.

Також спортивні обвіси і прокачаний двигун може отримати найпопулярніша машина Fiat – хетчбек Fiat Panda. Чого точно не варто чекати від знаменитого тюнінг-ательє, так це розширення в бік Alfa Romeo. Так чи інакше, утилітарні "Фіати" з дисковими гальмами Brembo і моторами під 180 кінських сил повинні бути цікавою пропозицією на ринку. В Україні Fiat 500L на дизелі і з автоматом стартує з 189 500 гривень, "Панду" оцінюють в 119 900 гривень.